

บทที่ ๔

การเปรียบเทียบการเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์บนป้ายชี้ทางสถานที่ท่องเที่ยวกับการเข้ารหัสเป็นดัชนีโยงคู่ความสัมพันธ์กับแหล่งโบราณคดีบ้านเชียงบนป้ายชี้ทางสถานที่ทั่วไป

บทที่ ๔ นำเสนอการเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์ทั่วประเทศบนสื่อป้ายชี้ทางสถานที่ท่องเที่ยว โดยเปรียบเทียบกับการเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นดัชนีโยงคู่ความสัมพันธ์กับแหล่งโบราณคดีบ้านเชียงบนป้ายชี้ทางสถานที่ทั่วไปจากแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี มีรายละเอียดการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

๑. การเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์บนป้ายชี้ทางสถานที่ท่องเที่ยว

การเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์บนป้ายชี้ทางสถานที่ท่องเที่ยว แบ่งการนำเสนอเป็น ๒ กลุ่ม ตามวัตถุประสงค์การใช้งานป้ายคือ ป้ายชี้ทางสำหรับรถยนต์ ติดตั้งทั่วประเทศยกเว้นกรุงเทพมหานคร และป้ายชี้ทางสำหรับคนเดินเท้า ติดตั้งเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร ลำดับแรกจะทำการวิเคราะห์ให้ทราบถึงรหัสและการสื่อความหมายสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” ก่อนดังนี้

๑.๑ รหัสและการสื่อความหมายสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” บนป้ายชี้ทางสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์

อาจารย์สมชัย จันทร์รุจิพัฒน์ ภาควิชาศิลปะอุตสาหกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในฐานะหัวหน้าโครงการจัดทำป้ายฯ ให้สัมภาษณ์ถึงแนวความคิดหลักในการจัดทำป้ายชุดนี้ว่า

“หลัก ๆ ที่คิดกันตอนนั้นนะ คือหนึ่ง มองในแง่ของสภาพแวดล้อม คือ ป้ายต้องไม่เด่นชมแหล่ง ให้เป็นแค่ information ดีไซน์ออกมากก็จะเรียบง่าย สองคือ ติดได้ทุกสภาพพื้นที่ คือเป็นป้ายแบบถอดประกอบได้ เพราะบางที่มันเดินทางลำบาก จะแบกไปทั้งป้ายก็ไม่ไหว เราก็ออกแบบให้ประกอบเองได้ ขนส่งสะดวก ผลิตระบบอุตสาหกรรม เป็น mass สาม คือ sign เป็นกลางใช้ได้กับทุกท้องถิ่น คนทั่วไปเข้าใจได้” (สัมภาษณ์, ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๘)

โดยอาจารย์ชาลิน ยมาภัย ผู้ออกแบบป้ายฯ ให้แนวคิดในการเลือกสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์ในป้ายชุดนี้ว่า

“แล้วแต่ใจพาไป อย่างเช่น นึกว่าจะเอาอยุธยา คุณไม่สามารถหาลายอะไรของอยุธยาที่มันชัด ๆ ได้ คุณก็ข้ามมาสุโขทัย นึกไม่ออกอีก ข้ามไปล้านนา ไปโน่นนี่ ไล่ไปเรื่อย มันไม่เด่นชัดอย่าง แต่บ้านเชียงใครเห็นแล้วมันจะรู้สึกว่าเป็นของโบราณ ก็แค่นั้น .. จริง ๆ ก็คือ ง่ายที่สุดเท่าที่จะทำได้ ความรู้สึกได้ จบ เพื่อที่จะสื่อกับคน ไม่ใช่การจำลองหม้อบ้านเชียงตรง ๆ ไม่ได้ต้องการให้คนเห็นว่าเป็นหม้อบ้านเชียง แต่ต้องการสื่อถึง หม้อโบราณมีบ้านเชียงอยู่ลึก ๆ ในหัว แต่ไม่รู้ว่าจะลายจริง ๆ เป็นอย่างไร มีกึ่ง กึ่งชด เริ่มต้นและสุดท้ายอย่างไรไม่รู้ถึงขนาดนั้น ก็เขียนไปให้มันลงตัว ไม่มีความหมายอะไรว่าทำไมต้องหม้อรูปทรงนี้ ต้องใช้เส้นโค้งอย่างนี้ วงกลมอย่างนี้ ไม่ได้รู้จักอะไรมากมายเหมือนคนField ที่เค้าศึกษา เวลาคิดงาน ก็พยายามคิดหาอะไรที่จะทำให้นักทั่ว ๆ ไปเข้าใจได้” (สัมภาษณ์,๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๘)

“สัญลักษณ์อะไรก็ตามที่ดูแล้วทำให้ใจเรานึกไปถึงได้ก็พอแล้ว ที่นี้พิพิธภัณฑ์ถ้าเราเอาดาบ เอาของอะไรอย่างอื่นมา มันก็ภาพไม่ออกหรอก แต่ถ้าเราเอาไหเก่า ๆ หม้อเก่า ๆ วางปิ้งลงไปเนี่ย คนก็พอนึกออก ที่นี้ถ้าเราไม่ใส่บ้านเชียง ไม่ใส่ลายอะไรบางอย่างเข้าไป ก็จะไม่รู้สึกว่า เป็นของเก่า แล้วตอนนั้นเค้ากำลังฮิตบ้านเชียง (๒๕๓๕) ก็เอานี้แหละ พอใส่เข้าไปมันก็ได้” (สัมภาษณ์, ๒๑ เมษายน ๒๕๔๙)

นายบุญส่ง บุญคุ้ม พนักงานวางแผน ๖ งานสำรวจและประเมินโครงการ กองวิเคราะห์ การลงทุนการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ผู้รับผิดชอบจัดทำป้ายสถานที่ท่องเที่ยวฯ ให้แนวคิดสนับสนุนการใช้สัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์ว่า

“ปกติเมื่อก่อนพิพิธภัณฑ์เหมือนว่าเราถ้าพูดถึงพิพิธภัณฑ์จะนึกถึงอะไร ตัวบ้านเชียงก็จะนึกลอยมา ก่อนหน้านั้นก็จะมีแบบหลายแบบที่เค้าส่งเข้ามา แล้วคณะกรรมการพิจารณา ก็เลยสรุปว่าตัวนี้น่าจะเหมาะสมที่สุด”

เมื่อพิจารณาจากแนวความคิดในการนำสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” มาใช้เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์ แสดงให้เห็นว่าในมุมมองของผู้เข้ารหัส (encoder) นั้น ในบรรดาโบราณสถานและแหล่งโบราณคดีในประเทศไทย แหล่งโบราณคดีบ้านเชียงมีความโดดเด่นที่สุดเพราะมีโบราณวัตถุคือเครื่องปั้นดินเผาลายก้นหอยที่มีลวดลายโดดเด่นเป็นลักษณะเฉพาะตัว ทั้งเป็นโบราณวัตถุที่มีอายุเก่าแก่ที่คนทั่วไปรู้จักและจดจำได้

ประกอบกับลายก้นหอยเป็นลายพื้นฐานที่เรียบง่าย วาดเขียน แบบได้ง่าย และทำให้คนจดจำได้ง่าย “ลายมันง่าย ใช้ง่าย เอามาออกแบบเพื่อทำให้นักทั่ว ๆ ไปจดจำได้ง่าย” (อาจารย์ชาลิน ยมาภัย,สัมภาษณ์,๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๘)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าในบรรดาโบราณวัตถุสถานทั่วประเทศ สัญลักษณ์ “บ้านเชียง” มีคุณสมบัติที่โดดเด่นที่สุดคือเป็นต้นแบบเครื่องปั้นดินเผาโบราณที่พบจากแหล่งโบราณคดี ทั้งยังมีลวดลายเฉพาะตัวเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป อันเป็นคุณสมบัติเหมาะสมสามารถตอบสนองต่อการผลิตระบบอุตสาหกรรมที่ต้องผลิตโดยใช้แบบแผนเดียวกันเป็นจำนวนมากได้

ดังนั้น จึงใช้ลายกันหอยเป็นตัวแทนของเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงในลักษณะของการใช้ส่วนย่อยเป็นตัวแทนของส่วนรวม (synecdoche) เพื่อเป็นอนุนามนัย (metonym) ของวัตถุทุกประเภทที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์โยงคู่ความสัมพันธ์กับสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์ โดยมิได้เลียนแบบเหมือนจริงแต่เป็นการประยุกต์ ในลักษณะของอวสานของผู้แต่ง (death of the author) คือเป็นการสร้างสรรค์ตัวบทใหม่โดยมีรากฐานจากตัวบทเดิม แต่ไม่ยึดติดกับกฎกติกาและความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อ (โรลิ่งค์ บาร์ตส์, อ้างถึงใน ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, ๒๕๔๕: ๑๗๗-๑๗๙)

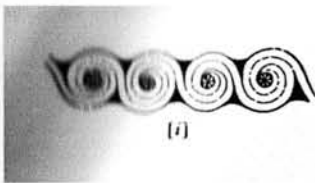
ทั้งนี้ ด้วยการอุปลักษณะภาพคล้ายลายกันหอยของเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงกับลายกันหอยของเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเพื่อสื่อสาร “ความเก่าแบบบ้านเชียง” โดยใช้ร่วมกับภาพเหมือนเครื่องปั้นดินเผาเพื่อสื่อสาร “เครื่องปั้นดินเผาเก่าเหมือนเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง” มิใช่เครื่องปั้นดินเผาธรรมดาทั่วไป โดยใช้ควบคู่ไปกับชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑ์” และชื่อเฉพาะเพื่อเปิดให้ตีความเป็นสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์

“คำว่าพิพิธภัณฑ์ใหม่ย์ จำเป็นมากเลยนะ เพราะว่าสิ่งที่ต้องบอกมันไม่ใช่แค่พิพิธภัณฑ์อย่างเดียว มันต้องบอก พิพิธภัณฑ์เจ้าสามพระยาอย่างเงี้ย มัน identify ที่ตรงนั้น เวลาใช้งานมันต้องใส่ชื่อของสิ่งนั้นไปด้วย จริง ๆ แล้วไม่มีภาพเลย ก็ไม่มีผลอะไร ป้ายสื่อะไรซักสิ่ง ตัวโครงสร้างป้ายที่มีเอกลักษณ์ แล้วเขียนคำว่าพิพิธภัณฑ์เจ้าสามพระยา จบเหมือนกัน สัญลักษณ์ถามว่ามีไปเพื่ออะไร มันเหมือนเสื้อที่บางที่มีคอ บางทีก็ไม่มีคอ คอต้องมีระบาย ไม่มีระบายมันได้ทั้งสองอย่าง”

จากที่กล่าวมา สามารถวิเคราะห์รหัสของสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” ได้ว่าเป็นรหัสประเภทภาพผสมดัชนีและสัญลักษณ์ เป็นภาพเพราะคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายกันหอย เป็นดัชนีเพราะเมื่อเห็นลายกันหอยบนเครื่องปั้นดินเผาทำให้นึกโยงคู่ความสัมพันธ์กับเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง เป็นสัญลักษณ์เพราะต้องเรียนรู้จึงจะเข้าใจว่าเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเป็นต้นแบบเครื่องปั้นดินเผาโบราณที่พบจากแหล่งโบราณคดี ซึ่งเป็นความรู้ทั่วไปแบบไทยเฉพาะ มิใช่สากล เพราะเนื่องจากลายกันหอยเป็นลวดลายบนโบราณวัตถุจากแหล่งอารยธรรมโบราณทั่วโลก ไม่เฉพาะบ้านเชียง และลายกันหอยมิใช่สัญลักษณ์สากลของความเก่า กล่าวคือ

Illustrated Dictionary of Symbols in Eastern and Western Art (Hall, 1994: 1) ให้ความหมายของลายก้นหอย ไว้ว่าเกี่ยวข้องกับความอุดมสมบูรณ์ (fertility) และการเกิด (birth) ปรากฏเป็นสัญลักษณ์บนผนังทางเข้าหลุมฝังศพของอารยธรรมโบราณหลายแห่งในยุโรป รวมถึงพบลวดลายนี้บนแจกันที่ใช้ในพิธีกรรมฝังศพของจีนยุคหินใหม่ (ภาพที่ ๔.๑) ลายก้นหอยสองลายหมายถึงมดลูกเป็นสัญลักษณ์ของการเกิด (ภาพที่ ๔.๒) หมายถึงพลังน้ำอันหมายถึงความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งพบเป็นแม่ลายบนเครื่องปั้นดินเผาของอารยธรรมโบราณหลายแห่ง

ภาพที่ ๔.๑ ลายก้นหอยยุคหินใหม่ของจีน

ภาพที่ ๔.๒ ลายก้นหอย

A Dictionary of Chinese Symbols (Eberhard, : 183) กล่าวถึงลายก้นหอย (spiral) ไว้ว่า เป็นรูปแบบของการประดับตกแต่งที่ยังคงนิยมใช้กันมากใช้การตกแต่งพรม (carpet) และฉากกั้น ทำให้เหมือนย้อนกลับไปไกลถึงยุคหินใหม่ (Neolithic age) ของจีนที่เคยใช้เป็นลายตกแต่งผิวภาชนะดินเผา ในหลายรูปทรงในลักษณะของการเป็นชุดไม่สิ้นสุด (endless series) หมายถึง "to return" เป็นแบบแผนของสัญลักษณ์ของการ "rebirth" (ภาพที่ ๔.๓)

ภาพที่ ๔.๓ ลายก้นหอย

The illustrated Book of signs & symbols (Bruce, 1996: 105) กล่าวถึง ลายก้นหอย (spiral) (ภาพที่ ๔.๔) ว่า เป็นสัญลักษณ์ของพลังเพศชาย (masculine energy) และ เพศหญิง (feminine energy) และเป็นสัญลักษณ์ของ พลังพระอาทิตย์และพระจันทร์ เป็นพลังแห่งแรงหมุนวนของน้ำ และความเคลื่อนไหวของสวรรค์ แสดงพลังของธรรมชาติ และเกี่ยวข้องกับจินตนาการที่ทรงพลังของ งูใหญ่ (serpent) ลายก้นหอย ยังเป็นสัญลักษณ์หมายถึง การหมุนเวียนของจิตวิญญาณ (soul) ที่ซึ่งในที่สุดย่อมหมุนคืน (return)กลับมาสู่ศูนย์กลาง

ภาพที่ ๔.๔ ลายก้นหอย

ดังนั้น สัญลักษณ์“บ้านเชียง” จึงมีลักษณะเป็นสารที่เกิดจากการเกี่ยวพันกันของความหมายสองระดับ คือระดับความหมายตรง (denotation) และความหมายทางวัฒนธรรม (connotation) ตามแนวคิดของ Barthes กล่าวคือสารระดับความหมายตรงคือความรู้ว่าภาพนี้คืออะไร การที่จะมีความรู้นี้ ต้องเป็นสมาชิกในกลุ่มวัฒนธรรมที่เคยเห็นเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง จนจดจำลักษณะเฉพาะตัวของเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงคือลายก้นหอยได้ เพื่อใช้ความรู้นี้เป็นฐานเกี่ยวพันให้เชื่อมโยงกับความรู้เกี่ยวกับสถานที่ค้นพบเป็นความรู้อ้างอิงกลับไปความหมายสากลคือเครื่องปั้นดินเผาบ้านจากแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง และระดับความหมายทางวัฒนธรรมคือต้องการความรู้จากการเป็นสมาชิกในวัฒนธรรมไทยจึงจะมีความรู้ว่าสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นต้นแบบเครื่องปั้นดินเผาโบราณที่พบจากแหล่งโบราณคดีเป็นความรู้อ้างอิง ซึ่งเป็นความรู้แบบไทยโดยเฉพาะ

ดังนั้น หากเป็นสมาชิกในกลุ่มวัฒนธรรมอื่นที่ไม่เคยเห็นจนจดจำลักษณะเฉพาะตัวของเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงคือลายก้นหอยได้ สัญลักษณ์ “บ้านเชียง” ก็มีความหมายเป็นเพียงเครื่องปั้นดินเผาทั่วไปโดยใช้ความรู้ในชีวิตประจำวันทั่วไปเป็นความรู้อ้างอิงว่าภาพเครื่องปั้นดินเผาเป็นตัวแทนของเครื่องปั้นดินเผา และหากเป็นสมาชิกในวัฒนธรรมอื่นจะไม่สามารถเข้าใจความหมายทางวัฒนธรรมต้นแบบเครื่องปั้นดินเผาเก่าที่พบจากแหล่งโบราณคดีได้

ในลำดับต่อไปจึงจะวิเคราะห์ต่อไปว่าด้วยลักษณะของสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” ดังกล่าวมาข้างต้น เมื่อนำมาใช้เป็นตัวแทนของวัตถุทุกประเภทที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์เพื่อโยงคู่ความสัมพันธ์กับสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์โดยใช้ควบคู่ไปกับชื่อประเภทสถานที่ท่องเที่ยว “พิพิธภัณฑ์” เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์ ซึ่งมีไฮสถานที่ท่องเที่ยวทั่วไปแต่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเฉพาะในกลุ่มผู้ที่มีความสนใจ และยังเป็นสถานที่ที่จัดแสดงวัตถุหลายประเภทและหลายสาขาวิชาไม่เฉพาะโบราณคดี ประกอบกับใช้เป็นสัญลักษณ์บนสื่อป้ายชี้ทางสำหรับรถยนต์และป้ายชี้ทางคนเดินเท้าจะส่งผลต่อการเข้ารหัสและเกิดเป็นสารที่มีลักษณะอย่างไร

๑.๒ การเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์บนป้ายชี้ทางสำหรับรถยนต์

เนื่องจากป้ายชี้ทางสำหรับรถยนต์ ติดตั้งบนถนนซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมทางหลวง โดย พระราชบัญญัติทางหลวง ๒๕๓๕ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๐๙ ตอนที่ ๕๒ วันที่ ๑๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๓๕ มาตรา ๔๗ (กรมทางหลวง, ข้อมูลอินเทอร์เน็ต, ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๔๙) ได้ระบุไว้ว่า

“ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างสิ่งใดในเขตทางหลวง เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจาก ผู้อำนวยการทางหลวงหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการทางหลวง ในการอนุญาต ผู้อำนวยการทางหลวงหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการทางหลวงจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้รวมทั้ง มีอำนาจกำหนดมาตรการในการจัดการเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม การป้องกันอุบัติเหตุ และการติดขัดของการจราจร กำหนดอัตราและวางระเบียบเกี่ยวกับการเก็บค่าเช่าก็ได้

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง เมื่อมีความจำเป็นแก่งานหรือเมื่อปรากฏว่าผู้ได้รับอนุญาตได้กระทำผิดเงื่อนไขที่กำหนดในการอนุญาต ผู้อำนวยการทางหลวงหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการทางหลวงจะเพิกถอนเสียก็ได้ สิ่งที่ปลูกสร้างขึ้นโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดให้นำมาตรา ๓๗ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ดังนั้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับป้ายแนะนำสถานที่สถานที่ท่องเที่ยว (Tourist-Oriented Directional Sign) เพื่อบอกจุดหมายปลายทาง (Direction sign) ตามพระราชบัญญัติกรมทางหลวง โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ขออนุญาตติดตั้งป้ายตามกฎหมายกำหนด และได้จัดส่งรูปแบบป้ายให้สำนักอำนวยความปลอดภัย กรมทางหลวงพิจารณาและผ่านการเห็นชอบแล้ว

“ส่งตรวจแล้วตามขั้นตอนทุกอย่าง...ภาพทางการท่องเที่ยวออกแบบมาเอง.. เราดูให้ถูกต้องตามข้อกำหนดในเรื่องรูปแบบป้าย สี แบบตัวอักษร ตำแหน่งที่จะติดตั้งจำนวนที่ติดตั้งพวกนี้มากกว่า...” (กิตติศักดิ์ ศรีธรรมวิจิตร, นายช่างโยธา ๗, สำนักอำนวยความปลอดภัย, สัมภาษณ์, ๒๑ เมษายน ๒๕๔๙)

โดยนำเสนอการวิเคราะห์แบ่งเป็น ๒ประเภทตามรูปทรงป้าย คือ ป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า (rectangular shape) แนวตั้ง และ แนวนอน

๑.๓.๑ การเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์บนป้ายชี้ทางสำหรับรถยนต์ : ป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวตั้ง

ป้ายชี้ทางทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวตั้งที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้มีจำนวน ๗ ป้าย (ป้ายที่ ๔.๑ – ๔.๗) ดังต่อไปนี้

ป้ายที่ ๔.๑ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ชุมพร

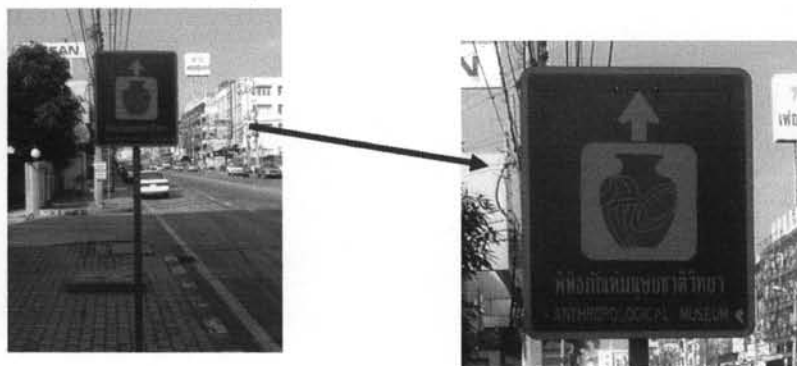
ป้ายที่ ๔.๒ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สงขลา

ป้ายที่ ๔.๓ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์ทหารเรือ

ป้ายที่ ๔.๔ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์มนุษยชาติวิทยา

ป้ายที่ ๔.๕ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์เขาสัตว์

ป้ายที่ ๔.๖ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พานิชย์นาวี

ป้ายที่ ๔.๗ ป้ายชี้ทางสังคโลก,ทองโบราณ

การเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์บนป้ายชี้ทางทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวตั้ง ทั้ง ๗ ป้าย ตามข้อกำหนดเกี่ยวกับป้ายแนะนำสถานที่สถานที่ท่องเที่ยว (Tourist-Oriented Directional Sign) เพื่อบอกจุดหมายปลายทาง (Direction sign) ของกรมทางหลวงนั้น นอกจากสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” และชื่อประเภทสถานที่แล้วประกอบด้วยดัชนี และสัญลักษณ์ ดังนี้

ป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า เป็นสัญลักษณ์ (symbol) ของป้ายแนะนำข้อมูล โดยกรมทางหลวงแห่งประเทศไทยใช้ป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวตั้ง เพื่อติดตั้งในเขตชุมชน

“เป็นป้ายชุมชน เหมือนป้าย remind นะ อย่างพอเลยเขตทางหลวงเข้าไปในชุมชน ในเขตอบต หมู่บ้าน มันไม่มีพื้นที่ไหล่ถนนกว้างพอจะติดตั้งป้ายปกติ ก็ต้องใช้ป้ายเล็กแบบเสาเดียวไม่กินพื้นที่ อันเป็นขนาดตามระเบียบทางหลวง ๖๐ คูณ ๗๐ เซน”

สีน้ำเงิน เป็นสัญลักษณ์ (symbol) หมายถึงสถานที่ท่องเที่ยว เมื่อผสมกับป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวตั้ง เป็นป้ายแนะนำข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว

เครื่องหมายลูกศร (arrow) เป็นดัชนี (index) แสดงทิศทางจากจุดที่ติดตั้งป้ายไปยังสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นจุดหมายปลายทาง ผสมกับป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าสีน้ำเงิน ติดตั้งบนถนนทางหลวง เป็นป้ายสำหรับรถยนต์เพื่อชี้ทางไปสถานที่ท่องเที่ยว

การจัดองค์ประกอบ (layout) แบบวางเคียงกัน (juxtaposition) เป็นดัชนีบังคับทิศทาง การเข้ารหัสให้เป็นไปตามแนวตั้งตามลำดับจากบนลงล่าง โดยใช้ความรู้ทางไวยากรณ์ภาษาเป็นรหัส

สถานที่ (place) บนถนนทางหลวง ณ จังหวัดที่ตั้งของพิพิธภัณฑ์นั้น ๆ เป็นดัชนีโยงคู่ความสัมพันธ์ป้ายกับสถานที่ท่องเที่ยวตามที่ปรากฏชื่อในป้ายว่าจังหวัดที่ตั้งป้าย ว่ามีพิพิธภัณฑ์นั้น ๆ ตั้งอยู่

เมื่อพิจารณาป้ายที่ ๔.๑ - ๔.๗ พบว่าการเข้ารหัสดัชนีชี้ทิศทางกับภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายกันหอยบนป้ายที่ติดตั้งบนถนนทางหลวงจังหวัดชุมพร สงขลา สมุทรปราการ นครบุรี จันทบุรีและสุโขทัย เป็นรหัสที่เปิดให้ตีความเป็นสถานที่ท่องเที่ยวประเภทหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผา ร้านขายเครื่องปั้นดินเผาและแหล่งโบราณคดีไม่เฉพาะแต่พิพิธภัณฑ์ อันแตกต่างไปตามพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคลภายใต้บริบททางวัฒนธรรม ดังนี้

“นึกว่าที่ขายหม้อ เพราะปกติขับรถต่างจังหวัด ออกเลนขวา มันไม่ชะลอ เห็นภาพก่อน นึกว่าเป็นแหล่งขายหม้อ” (ธันต์ชัย ตรีนงลักษณ์, นักท่องเที่ยว, สัมภาษณ์, ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๘)

“จะได้เจอพิพิธภัณฑ์ แต่ไม่รู้พิพิธภัณฑ์อะไร” (สุมลรัตน์, นักท่องเที่ยว, สัมภาษณ์, ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๘)

“คิดถึงอะไรเกี่ยวกับหมู่บ้าน หมู่บ้านผลิตงานปั้น ร้านขายของพวกเขาแจกัน ชาม โถง earthenware terracotta” (จรรยาศักดิ์ จารุธินาสู, อาจารย์พิเศษคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตอุเทนถวาย, สัมภาษณ์, ๒๙ ธันวาคม ๒๕๔๘)

“ไปด้านเกวียน แหล่งชุดค้น” (สมบัติ ต่อวัฒนชัย, อาจารย์พิเศษคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตอุเทนถวาย, สัมภาษณ์, ๒๙ ธันวาคม ๒๕๔๘)

“ตอนเห็นครั้งแรกนึกว่าแถวนี้มีพวกทำเครื่องปั้นดินเผาด้วยหรือ นึกถึงที่เราเคยไปกันนะ ที่ขายเครื่องปั้นดินเผาเยอะ ๆ แต่พออ่านป้าย อ้าว พิพิธภัณฑ์...” (ร.อ.หญิง ศรัญญา, ข้าราชการทหาร, สัมภาษณ์, ๖ มกราคม ๒๕๔๙)

ดังนั้น การเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์บนป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวตั้ง จึงต้องใช้ควบคู่กับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ท่องเที่ยว “พิพิธภัณฑ์” เพื่อไม่ให้ตีความเป็นสถานที่ท่องเที่ยวประเภทอื่นนอกจาก

พิพิธภัณฑ์ อย่างไรก็ตาม จะประสบผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์หรือไม่ จะทำการวิเคราะห์โดยแบ่งเป็น ๒ กลุ่มตามสถานที่ติดตั้ง ดังนี้

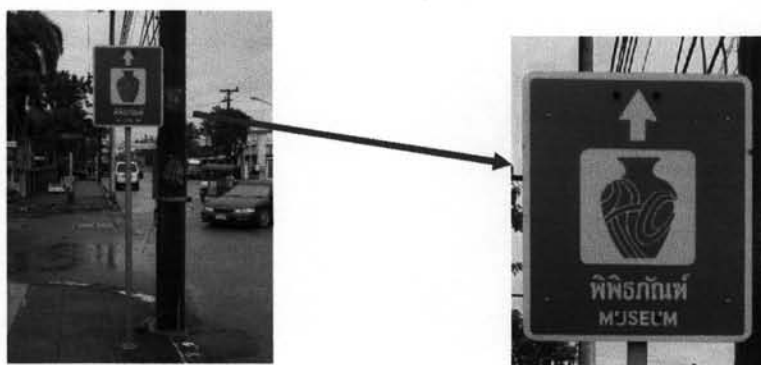
ก. ในเมือง แบ่งเป็น ๒ กลุ่มย่อย คือ สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เฉพาะเรื่อง และ พิพิธภัณฑ์เฉพาะเรื่อง ดังนี้

๑) ป้ายชี้ทางสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เฉพาะเรื่อง จำนวน ๒ ป้าย ดังนี้

๑.๑) ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ชุมพร

ป้ายที่ ๔.๑

ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ชุมพร

จากป้ายที่ ๔.๑ เป็นการเข้ารหัสดัชนีชี้ทิศทาง ภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอย และไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ "พิพิธภัณฑ์" ด้วยการวางเคียงกันตามแนวตั้งเพื่อเชื่อมต่อรหัสตามลำดับจากบนลงล่าง บนป้ายที่ติดตั้งบนถนนทางหลวงหน้าศาลจังหวัดชุมพร ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ในเมืองมีอัตราความเร็วในการขับเคลื่อนรถต่ำกว่าความเร็วปกติอันเป็นบริบทที่สามารถอ่านชื่อ "พิพิธภัณฑ์" ได้ทัน

เป็นวิธีการเข้ารหัสที่เปิดให้ตีความโดยใช้ความรู้ทั่วไปแบบไทยโดยเฉพาะว่าสัญลักษณ์ "บ้านเชียง" เป็นต้นแบบเครื่องปั้นดินเผาเก่าที่พบจากแหล่งโบราณคดี ซึ่งเก็บรักษาและจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์เป็นความรู้อ้างอิง เพื่อเชื่อมต่อกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ "พิพิธภัณฑ์" และความรู้จากการเป็นสมาชิกในวัฒนธรรมไทยว่าพิพิธภัณฑ์เป็นที่เก็บของเก่าที่ขุดพบจากแหล่งโบราณคดีและของเก่าส่วนใหญ่คือเครื่องปั้นดินเผา เป็นป้ายชี้ทางไปยังพิพิธภัณฑ์จัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี

หรือใช้ความรู้ในชีวิตประจำวันทั่วไปว่าภาพเครื่องปั้นดินเผาเป็นตัวแทนของเครื่องปั้นดินเผาเชื่อมต่อกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่

“พิพิธภัณฑ์” เป็นป้ายชี้ทางไปยังพิพิธภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา มิใช่เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์

จึงเป็นสารที่นอกจากต้องการความรู้แบบไทยโดยเฉพาะว่าสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นต้นแบบเครื่องปั้นดินเผาเก่าที่พบจากแหล่งโบราณคดีแล้วยังต้องการความรู้จากการเป็นสมาชิกในกลุ่มวัฒนธรรมที่ศึกษาเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ในประเทศไทย จึงจะมีความรู้ที่จังหวัดชุมพรมีพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติตั้งอยู่ และเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงมิใช่สิ่งที่มีจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ชุมพร จึงจะผสมภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอยกับชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑ์” เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์ มิใช่พิพิธภัณฑ์จัดแสดงโบราณวัตถุทางโบราณคดี/พิพิธภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา

๑.๒) ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สงขลา

ป้ายที่ ๔.๒ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สงขลา

จากป้ายที่ ๔.๒ เป็นการเข้ารหัสดัชนีชี้ทิศทาง ภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอย และไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ” ด้วยการวางเคียงตามแนวตั้งเพื่อให้เกิดการเชื่อมต่อกันของรหัสจากบนลงล่างบนป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวตั้งที่ติดตั้งบนถนนพละท่า อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ห่างจากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สงขลาประมาณ ๔๐๐ เมตร ซึ่งเป็นเขตในเมืองและอยู่ก่อนทางแยกซึ่งเป็นจุดที่รถชะลอตัวอันเป็นบริบทที่สามารถอ่านชื่อ “พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ” ได้ทันแม้จะเป็นชื่อที่ยาวและใช้ตัวอักษรเล็กกว่าป้ายที่ ๑

อันเป็นวิธีการเข้ารหัสที่ปิดให้ตีความโดยใช้ความรู้ทั่วไปแบบไทยโดยเฉพาะเชื่อมต่อกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑ์” เป็นป้ายชี้ทางไปยังพิพิธภัณฑ์จัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี หรือใช้ความรู้ในชีวิตประจำวันทั่วไปเชื่อมต่อกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑ์” เป็นป้ายชี้ทางไปยังพิพิธภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา มิใช่เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์ เช่นเดียวกับป้าย ๔.๑

จึงเป็นสารที่นอกจากต้องการความรู้แบบไทยโดยเฉพาะว่าสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นต้นแบบเครื่องปั้นดินเผาเก่าที่พบจากแหล่งโบราณคดีแล้ว ยังต้องการความรู้จากการเป็นสมาชิกในกลุ่มวัฒนธรรมที่ศึกษาเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ในประเทศไทย จึงจะมีความรู้ที่จังหวัดสงขลามีพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติตั้งอยู่ และเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงมีสิ่งที่มีจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สงขลา จึงจะผสมภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายกันหอยกับชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑ์” เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์ มีพิพิธภัณฑ์จัดแสดงโบราณวัตถุทางโบราณคดี/พิพิธภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา

แต่ถึงกระนั้นสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” ก็ช่วยเกื้อหนุนภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ” ให้กระจ่างแจ้งขึ้นว่าเป็นพิพิธภัณฑ์ประเภทที่จัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี

อย่างไรก็ตามเนื่องจากสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นดัชนีที่เมื่อเห็นทำให้นึกโยงคู่ความสัมพันธ์กับเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงซึ่งพบจากแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง การเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” กับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อ “พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์บนป้ายชี้ทางไปยังพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สงขลา จึงไม่ได้รับการยอมรับจากผู้บริหาร

“ต้องเปลี่ยน ภาชนะบ้านเชียงมันเป็นภาพลักษณ์ที่ทำให้เรานึกถึงแต่บ้านเชียง ไม่นึกถึงอย่างอื่น แต่ ณ ขณะนี้ที่ก็ยังให้คำตอบไม่ได้ว่าควรเป็นอะไร แต่ไม่เห็นด้วยกับการใช้ภาชนะบ้านเชียง ควรต้องมาคุยกันว่าจะใช้อะไร ให้ออกมากกลาง ๆ ที่ใช้สื่อคำว่า พิพิธภัณฑ์” (สัมภาษณ์, ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๘)

๒) ป้ายชี้ทางสถานที่ท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์เฉพาะเรื่อง จำนวน ๓ ป้าย ดังนี้

๒.๑) ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์ทหารเรือ

ป้ายที่ ๔.๓ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์ทหารเรือ

จากป้ายที่ ๔.๓ เป็นการเข้ารหัสดัชนีชี้ทิศทาง ภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอยและไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ต่อท้ายด้วยชื่อเฉพาะที่เป็นกลุ่มอาชีพ “พิพิธภัณฑท์ทหารเรือ” ด้วยการวางเคียงตามแนวตั้งเพื่อให้เกิดการเชื่อมต่อกันของรหัสตามลำดับจากบนลงล่างบนป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวตั้งที่ติดตั้งบนถนนสุขุมวิท เขตเทศบาลจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นเขตในตัวเมืองมีอัตราความเร็วในการขับเคลื่อนรถต่ำกว่าความเร็วปกติอันเป็นบริบทที่สามารถอ่านชื่อ “พิพิธภัณฑท์ทหารเรือ” ได้ทัน

จึงเป็นวิธีการเข้ารหัสที่ปิดให้ตีความโดยใช้ความรู้ทั่วไปแบบไทยโดยเฉพาะเชื่อมต่อกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑท์” เชื่อมต่อกับชื่อเฉพาะ “ทหารเรือ” เป็นป้ายชี้ทางไปพิพิธภัณฑท์ทหารเรือที่จัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี หรือใช้ความรู้ในชีวิตประจำวันทั่วไปเชื่อมต่อกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑท์” เชื่อมต่อกับชื่อเฉพาะ “ทหารเรือ” เป็นป้ายชี้ทางไปยังพิพิธภัณฑท์ทหารเรือซึ่งจัดแสดงเครื่องปั้นดินเผา มิใช่เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑท์เช่นเดียวกับป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑท์สถานแห่งชาติ เฉพาะเรื่อง (ป้ายที่ ๔.๑ และ ๔.๒)

โดยนาวาโทไพรัช สมุทรสินธุ์, หัวหน้าแผนกพิพิธภัณฑท์ทหารเรือ ให้แนวคิดสนับสนุนในเรื่องนี้ว่า “ใครเห็นก็รู้ว่าเป็นของเก่า ของบ้านเชียง... ถ้าถามว่ามันสื่อถึงพิพิธภัณฑท์ทหารเรือมั๊ย มันก็ไม่สื่อ...พิพิธภัณฑท์ของกรมศิลปามีทั่วประเทศ แล้วแต่ละแห่งก็จัดแสดงพวกหม้อไหพวกนี้กระจายอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งถ้ามองแบบนี้มันก็เหมาะสมดี แต่พอเป็นหน่วยเฉพาะกิจ คนมาที่นี้พอเห็นรูปนี้ แะก็จินตนาการว่าเหมือนของเก่า เหมือนที่เคยไปมาแล้วก็ไม่เข้า เสร็จเลย” (สัมภาษณ์, ๙ มกราคม ๒๕๔๙)

จึงเป็นสารที่นอกจากต้องการความรู้แบบไทยโดยเฉพาะว่าสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นต้นแบบเครื่องปั้นดินเผาเก่าที่พบจากแหล่งโบราณคดีแล้วยังต้องการความรู้จากการเป็นสมาชิกในกลุ่มวัฒนธรรมที่ศึกษาเกี่ยวกับพิพิธภัณฑท์ในประเทศไทย จึงจะรู้ว่าพิพิธภัณฑท์ทหารเรือจัดแสดงเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ยุทธนาวีและการจัดแสดงเรือรบ มิใช่โบราณวัตถุที่ขุดพบจากแหล่งโบราณคดีและไม่จัดเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง จึงจะผสมภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอยกับชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑท์” เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑท์ และเชื่อมต่อกับชื่อเฉพาะ “ทหารเรือ” เพื่อปิดไม่ให้ตีความเป็นพิพิธภัณฑท์อื่น

๒.๒) ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์มานุษยชาติวิทยา

ป้ายที่ ๔.๔ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์มานุษยชาติวิทยา

จากป้ายที่ ๔.๔ เป็นการเข้ารหัส ดัชนีชี้ทิศทาง ภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอยและไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ต่อท้ายด้วยชื่อเฉพาะสาขา “พิพิธภัณฑ์มานุษยชาติวิทยา” ด้วยการวางเคียงตามแนวตั้งเพื่อเชื่อมต่อรหัสจากบนลงล่าง บนป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวตั้งที่ติดตั้งบนถนนติวานนท์ เขตเทศบาลนครบุรี เป็นเขตที่การจราจรหนาแน่นจนถึงรถติด ต้องใช้อัตราความเร็วในการขับเคลื่อนรถต่ำกว่าความเร็วปกติอันเป็นบริบทที่สามารถอ่านชื่อ “พิพิธภัณฑ์มานุษยชาติวิทยา” ได้ทันแม้จะใช้ตัวอักษรขนาดเล็กและมีช่องว่างระหว่างอักษรแคบมาก

จึงเป็นวิธีการเข้ารหัสที่ปิดให้ตีความโดยใช้ความรู้ทั่วไปแบบไทยโดยเฉพาะเชื่อมต่อกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑ์” เชื่อมต่อกับชื่อเฉพาะ “มานุษยชาติวิทยา” เป็นป้ายชี้ทางไปยังพิพิธภัณฑ์มานุษยชาติวิทยาที่จัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี หรือใช้ความรู้ในชีวิตประจำวันทั่วไปเชื่อมต่อกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑ์” เชื่อมต่อกับชื่อเฉพาะ “มานุษยชาติวิทยา” เป็นป้ายชี้ทางไปยังพิพิธภัณฑ์มานุษยชาติวิทยาซึ่งจัดแสดงเครื่องปั้นดินเผา มิใช่เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์ เช่นเดียวกับป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์ทหารเรือ

จึงเป็นสารที่นอกจากต้องการความรู้แบบไทยโดยเฉพาะว่าสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นต้นแบบเครื่องปั้นดินเผาเก่าที่พบจากแหล่งโบราณคดีแล้ว ยังต้องการความรู้จากกาเป็นสมาชิกในกลุ่มวัฒนธรรมที่ศึกษาเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ในประเทศไทย จึงจะรู้ว่าพิพิธภัณฑ์มานุษยชาติวิทยาว่าจัดแสดงเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย มิใช่โบราณวัตถุที่ขุดพบจากแหล่งโบราณคดี และไม่มีเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงจัดแสดง จึงจะผสมภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอยกับชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑ์” เป็น

สัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์ และเชื่อมต่อกับชื่อเฉพาะ “มานุษยชาติวิทยา” เพื่อปิดไม่ให้ตีความเป็นพิพิธภัณฑ์อื่น

๒.๓) ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์เขาสัตว์ (ป้ายที่ ๔.๕)

ป้ายที่ ๔.๕ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์เขาสัตว์

จากป้ายที่ ๔.๕ เป็นการเข้ารหัสดัชนีชี้ทิศทาง ภาพคล้าย เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอยและไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ต่อท้ายด้วยชื่อ สิ่งที่จัดแสดง “พิพิธภัณฑ์เขาสัตว์” ด้วยการวางเคียงตามแนวตั้งเพื่อเชื่อมต่อรหัสตามลำดับจาก บนลงล่างบนป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวตั้งจากบนลงล่างที่ติดตั้งบนถนนติวานนท์ ในเขตเทศบาล นครนนทบุรี ซึ่งเป็นเขตในตัวเมืองมีอัตราความเร็วในการขับเคลื่อนรถต่ำกว่าความเร็วปกติอัน เป็นบริบทที่สามารถอ่านชื่อ “พิพิธภัณฑ์เขาสัตว์” ได้ทัน

จึงเป็นวิธีการเข้ารหัสที่ปิดให้ตีความโดยใช้ความรู้ทั่วไป แบบไทยโดยเฉพาะเชื่อมต่อกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑ์” เป็นป้ายชี้ ทางไปยังพิพิธภัณฑ์ที่จัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี เชื่อมต่อกับชื่อเฉพาะ “เขาสัตว์” เป็นพิพิธภัณฑ์ที่จัดแสดงโบราณวัตถุประเภทเขาสัตว์ที่พบจากแหล่งโบราณคดี มิใช่เป็น สัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์

หรือปิดให้ตีความโดยใช้ความรู้ในชีวิตประจำวันทั่วไป ว่าภาพเครื่องปั้นดินเผาเป็นตัวแทนของเครื่องปั้นดินเผา ชื่อ “เขาสัตว์” เป็นตัวแทนของเขาสัตว์ เชื่อมต่อกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑ์” เป็นพิพิธภัณฑ์จัดแสดง เครื่องปั้นดินเผาหรือพิพิธภัณฑ์จัดแสดงเขาสัตว์

จึงเป็นสารที่นอกจากต้องการความรู้แบบไทยโดย เฉพาะว่าสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นต้นแบบเครื่องปั้นดินเผาเก่าที่พบจากแหล่งโบราณคดีแล้ว ยัง ต้องการความรู้จากการเป็น สมาชิกในกลุ่มวัฒนธรรมที่ศึกษาเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ในประเทศไทย

จึงจะมีความรู้ว่ามีพิพิธภัณฑ์ เขาสัตว์จัดแสดงของสะสมคือเขาสัตว์หายากในประเทศไทย มีไฮโปรอนวัตถุที่ขุดพบจากแหล่งโบราณคดี และไม่จัดแสดงเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง จึงจะผสมภาควัสดุเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายกันหอยกับชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑ์” เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์และเชื่อมต่อกับชื่อเฉพาะ“เขาสัตว์”เพื่อปิดไม่ให้ตีความเป็นพิพิธภัณฑ์อื่น

ข. นอกเมือง แบ่งเป็น ๒ กลุ่มย่อย คือ ป้ายชี้ทางสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เฉพาะเรื่อง และ พิพิธภัณฑ์เฉพาะเรื่อง ดังนี้

๑) ป้ายชี้ทางสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเฉพาะเรื่อง ได้แก่ ป้ายพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พานิชย์นาวิ (ป้ายที่ ๔.๖)

ป้ายที่ ๔.๖ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พานิชย์นาวิ

ป้ายที่ ๔.๖ มีวิธีการเข้ารหัสแบบเดียวกับป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สงขลา (ป้ายที่ ๔.๒) แตกต่างกันที่สถานที่ติดตั้งเป็นเขตนอกเมือง คือบริเวณด้านหน้าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พานิชย์นาวิ จังหวัดจันทบุรี เป็นบริเวณที่มีการจราจรพลุดไปรงอันน่าจะทำให้รถขับเคลื่อนได้ด้วยความเร็วปกติและอ่านชื่อในป้ายไม่ทัน แต่เนื่องจากเป็นเส้นทางขึ้นเขาขับเคลื่อนด้วยความเร็วต่ำกว่าเส้นทางตรง อันเป็นบริบทที่สามารถอ่านชื่อ “พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ” ได้ทัน จึงเป็นวิธีการเข้ารหัสที่ปิดให้ตีความเป็นป้ายชี้ทางไปยังพิพิธภัณฑ์จัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี/พิพิธภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา มีไฮโปรอนวัตถุของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์เช่นเดียวกับป้ายที่ ๔.๒ โดยช่วยเกื้อหนุนภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ” บนป้ายที่ ๔.๖ ให้กระจ่างแจ้งขึ้นว่าเป็นพิพิธภัณฑ์ประเภทที่จัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นดัชนีที่เมื่อเห็นทำให้นึกโยงคู่ความสัมพันธ์กับเครื่องปั้นดินเผาที่พบจากแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง ทั้งยังมีไฮโปรอนวัตถุที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พานิชย์นาวิ การเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้าน

เชียง" เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์บนป้ายชี้ทางไปยังพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พานิชย์นาวิ จึงไม่ได้รับการยอมรับจากผู้บริหาร แม้จะเห็นด้วยว่าสัญลักษณ์ "บ้านเชียง" เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปก็ตาม

"เห็นครั้งแรกก็คิดว่าเป็นหม้อบ้านเชียง ต้องเป็นของเก่า สื่อเป็นพิพิธภัณฑ์ก็โอ.เค. นะ ...แต่ไม่เหมาะกับพานิชย์นาวิ มันไม่สื่อ บ้านเชียง กับ ของใต้น้ำ มันคนละประเภทกัน มันน่าจะเป็นอะไรที่เกี่ยวกับน้ำ เป็นของที่ได้จากการขุดใต้น้ำ ที่เป็นของเด่นของที่นี่ อาจจะเป็นเรือสำเภา หรือ ซามลายอื่น หม้อบ้านเชียง มันเหมาะกับพิพิธภัณฑ์บ้านเชียงมาก ๆ เลย มันน่าจะมีโลโก้แยกพิพิธภัณฑ์แต่ละประเภท แต่ถ้า ใช้ โหลี่หู คนก็อาจจะไม่เข้าใจว่าอะไรเนี่ย ไม่เหมือนหม้อบ้านเชียง มันเป็นสากลคนรู้จักมากกว่า " (นางสาวดวงกลม กมลานนท์, หัวหน้าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พานิชย์นาวิ, สัมภาษณ์, ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘)

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาร่วมกับการเข้ารหัสป้ายที่ ๔.๒ ซึ่งใช้เฉพาะชื่อประเภทสถานที่ท่องเที่ยว"พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ"เช่นเดียวกัน แต่เป็นป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติคนละจังหวัด การเข้ารหัสโดยใช้ชื่อประเภทสถานที่ท่องเที่ยว"พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ" โดยไม่ระบุชื่อเฉพาะบนป้ายชี้ทาง เป็นสื่อที่ไม่ผูกติดกับจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง โดยเฉพาะสามารถนำไปติดตั้งทุกจังหวัดที่มีสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ โดยใช้สถานที่ติดตั้งและดัชนีชี้ทางปิดให้ตีความเป็นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ณ จังหวัดนั้น ๆ

ดังเช่น ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พานิชย์นาวิ ใช้ป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวตั้งเป็นสัญลักษณ์ของระยะทางที่ไม่ห่างจากสถานที่ท่องเที่ยวมากนัก ผสมกับสถานที่ติดตั้งป้ายบนถนนด้านหน้าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พานิชย์นาวิ จังหวัดจันทบุรี ผสมกับดัชนีชี้ทิศทางเฉียงซ้าย ทำหน้าที่ในการสร้างความต่อเนื่องระหว่างนักท่องเที่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ด้วยการชี้ทิศทางให้ทราบว่าจากจุดที่ป้ายติดตั้งจะต้องใช้ทิศทางเฉียงซ้ายเพื่อไปสู่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พานิชย์นาวิ มิใช่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอื่น

๒) ป้ายชี้ทางสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์เฉพาะเรื่อง จำนวน ๑ ป้าย ได้แก่ ป้ายชี้ทางแหล่งเตาสังคโลกและพิพิธภัณฑ์ผ้าทองคำ (ป้ายที่ ๔.๗)

ป้ายที่ ๔.๗ ป้ายชี้ทางแหล่งเตาสังคโลก และพิพิธภัณฑ์ผ้าทองคำ

จากป้ายที่ ๔.๗ เป็นการเข้ารหัสดัชนีชี้ทิศทางเลี้ยวขวา ภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอย และ ไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อเฉพาะสิ่งของโดย "ไม่ใช่ชื่อประเภทสถานที่ "สังคโลก,ทองโบราณ" ด้วยการวางเคียงกันตามแนวตั้งเพื่อเชื่อมต่อ รหัสตามลำดับจากบนลงล่างบนป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวตั้ง โดยติดตั้งนอกเมืองทั้งเป็นเส้นทาง ตรงจึงเป็นบริบทที่ทำให้ไม่สามารถอ่านชื่อ "สังคโลก,ทองโบราณ" ได้ทันในขณะที่รถแล่นผ่านด้วย อัตราความเร็วปกติ จึงเป็นวิธีการเข้ารหัสที่เปิดให้ตีความเป็นสถานที่ท่องเที่ยวประเภทหมู่บ้าน เครื่องปั้นดินเผา/ร้านขายเครื่องปั้นดินเผาหรือเครื่องทองโบราณ/แหล่งโบราณคดีไม่เฉพาะแต่ พิพิธภัณฑสถาน ดังกล่าวถึงแล้ว ดังนั้น จึงควรใช้ชื่อประเภทสถานที่ท่องเที่ยวควบคู่ไปด้วย และแยก ป้ายสังคโลก กับทองโบราณ เป็นคนละป้าย เนื่องจากการเข้ารหัสเพื่อเป็นป้ายชี้ทางไปยัง สถานที่ท่องเที่ยวคนละแห่ง

จากที่กล่าวมาข้อ ๑.๓.๑ สรุปได้ว่า การเข้ารหัสสัญลักษณ์ "บ้านเชียง" เป็น สัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑสถานบนป้ายชี้ทางทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวตั้ง บนถนน ทางหลวงในจังหวัดต่างๆทั่วประเทศ จำเป็นต้องใช้ควบคู่ไปกับชื่อประเภทสถานที่ "พิพิธภัณฑสถาน" เพื่อไม่ให้ตีความเป็นสถานที่ท่องเที่ยวประเภทหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผา/ร้านขายเครื่องปั้นดินเผา/ แหล่งโบราณคดี

แต่ก็เป็นวิธีการเข้ารหัสที่เปิดให้ตีความโดยใช้ความรู้ทั่วไปแบบไทยโดยเฉพาะว่า สัญลักษณ์ "บ้านเชียง" เป็นต้นแบบเครื่องปั้นดินเผาเก่าที่พบจากแหล่งโบราณคดี เชื่อมต่อกับ ไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ "พิพิธภัณฑสถาน" เป็นความรู้อ้างอิงกลับไปหาความหมาย แบบไทยโดยเฉพาะคือพิพิธภัณฑสถานที่เป็นที่เก็บของเก่าที่ขุดพบจากแหล่งโบราณคดีและของเก่า ส่วนใหญ่คือเครื่องปั้นดินเผา เป็นป้ายชี้ทางไปยังพิพิธภัณฑสถานจัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่ง โบราณคดี หรือใช้ความรู้ทั่วไปในชีวิตประจำวันว่าภาพเครื่องปั้นดินเผาเป็นตัวแทนของ เครื่องปั้นดินเผาเชื่อมต่อกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ "พิพิธภัณฑสถาน" เป็นพิพิธภัณฑสถาน เครื่องปั้นดินเผา มิใช่เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑสถาน ดังตารางที่ ๔.๑ และ ๔.๒

ตารางที่ ๔.๑ สรุปการเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์บน
ป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวตั้ง : ติดตั้งในเมือง

ประเภทสถานที่ ท่องเที่ยว	ชื่อในป้ายชี้ทาง	การเข้ารหัส	สถานที่ (จังหวัด)	
			ผูกติด	ไม่ผูกติด
พิพิธภัณฑ์สถาน แห่งชาติเฉพาะเรื่อง	พิพิธภัณฑ์	ปิดให้ตีความเป็นพิพิธภัณฑ์จัดแสดง โบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี / พิพิธภัณฑ์ เครื่องปั้นดินเผา	ผูกติดกับจังหวัดชุมพร	
	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ	ปิดให้ตีความเป็นพิพิธภัณฑ์จัดแสดง โบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี/พิพิธภัณฑ์ เครื่องปั้นดินเผา	ผูกติดกับจังหวัดสงขลา	
พิพิธภัณฑ์ เฉพาะเรื่อง	พิพิธภัณฑ์ทหารเรือ	ปิดให้ตีความเป็นพิพิธภัณฑ์จัดแสดง โบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี / พิพิธภัณฑ์ เครื่องปั้นดินเผา	ผูกติดกับจังหวัด สมุทรปราการ	
	พิพิธภัณฑ์มานุษยชาติวิทยา	ปิดให้ตีความเป็นพิพิธภัณฑ์จัดแสดง โบราณวัตถุจากโบราณคดี / พิพิธภัณฑ์ เครื่องปั้นดินเผา	ผูกติดกับจังหวัดนนทบุรี	
	พิพิธภัณฑ์เขาสัตว์	ปิดให้ตีความเป็นพิพิธภัณฑ์จัดแสดง โบราณวัตถุประเภทเขาสัตว์จากแหล่ง โบราณคดี / พิพิธภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา/ พิพิธภัณฑ์เขาสัตว์	ผูกติดกับจังหวัดนนทบุรี	

ตารางที่ ๔.๒ สรุปการเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นเครื่องหมายสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์บน
ป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวตั้ง : ติดตั้งนอกเมือง

ประเภทสถานที่ ท่องเที่ยว	ชื่อในป้ายชี้ทาง	การเข้ารหัส	สถานที่ (จังหวัด)	
			ผูกติด	ไม่ผูก ติด
พิพิธภัณฑ์สถาน แห่งชาติเฉพาะเรื่อง	พิพิธภัณฑ์สถาน แห่งชาติ	ปิดให้ตีความเป็นพิพิธภัณฑ์จัดแสดงโบราณวัตถุ จากแหล่งโบราณคดี/พิพิธภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา	ผูกติดกับจังหวัด จันทบุรี	
พิพิธภัณฑ์เฉพาะ เรื่อง	สังคโลก, ทองโบราณ	เปิดให้ตีความเป็นหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผา/ร้าน ขายเครื่องปั้นดินเผา/ร้านจำหน่ายเครื่องทอง โบราณแหล่งโบราณคดี ไม่จำเพาะต้องเป็น พิพิธภัณฑ์	ผูกติดกับจังหวัดสุโขทัย	

การเข้ารหัสด้วยวิธีการดังกล่าวจึงทำให้เป็นสารที่ต้องการความรู้จากการเป็น
สมาชิกในวัฒนธรรมที่เคยเห็นเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงจนจดจำลักษณะเฉพาะตัวคือลายก้นหอย

ได้และมีความรู้เกี่ยวกับประเภทแหล่งที่ค้นพบเพื่อเป็นความรู้อ้างอิงกลับไปความหมายสากล คือ เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงพบจากแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง

ความรู้แบบไทยโดยเฉพาะว่าสัญลักษณ์“บ้านเชียง” เป็นต้นแบบเครื่องปั้นดินเผาโบราณที่พบจากแหล่งโบราณคดี ซึ่งเป็นของจัดแสดงที่พบในพิพิธภัณฑ์ส่วนใหญ่ของประเทศไทย

ความรู้จากการเป็นสมาชิกในวัฒนธรรมที่อ่านหนังสือจากบนลงล่างและจากซ้ายไปขวาเป็นความรู้อ้างอิง

และความรู้จากการเป็นสมาชิกในกลุ่มวัฒนธรรมที่ศึกษาเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ในประเทศไทย คือความรู้เกี่ยวกับประเภทและการจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์แต่ละแห่ง และความรู้ว่าเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงมีชื่อของจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ทั่วไป จึงจะผลสภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายกันหอยกับไวยากรณภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑ์” และชื่อเฉพาะได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์ มีชื่อพิพิธภัณฑ์ที่จัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี ซึ่งเป็นความรู้เฉพาะทางมีชื่อความรู้ทั่วไปของสาธารณชนทั่วไปทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

อันเป็นสารที่มีลักษณะเกี่ยวพันกันของรหัสเชิงเสมือนและรหัสเชิงตรรกะตามแนวคิดของ Wilden คือภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายกันหอยและไวยากรณภาษาผ่านถ้อยคำและการจัดลำดับตำแหน่งจากบนลงล่างและซ้ายไปขวา ด้วยการเป็นภาษาที่พูดถึงอีกภาษาหนึ่ง (metalanguage) จึงจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับรหัสของภาพและภาษาจึงจะเข้าใจสารได้ตามแนวคิดของ Ashwin

ดังนั้นเพื่อให้สามารถสื่อสารกับสาธารณชนได้ จึงควรลดขอบเขตการใช้เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์ประเภทที่จัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี ได้แก่ ป้ายที่๔.๑ ป้ายที่๔.๒ และป้ายที่๔.๖ จะเกิดประสิทธิผลกว่าเพราะใช้เพียงความรู้ทั่วไปในวัฒนธรรมไทยและความรู้ทางภาษาซึ่งเป็นความรู้สากล แต่สำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่เคยเห็นเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงจนจดจำลักษณะเฉพาะตัวของเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงคือลายกันหอยได้และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนั้น ก็ยังคงเป็นสารที่จำเป็นต้องได้รับการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งซึ่งมากกว่านี้ เนื่องจากแม้แต่ภาพและภาษาในระดับความหมายตรงก็ยังเป็นผลผลิตจากการคัดเลือกและตกลงร่วมกันทางวัฒนธรรมดังที่ Foucault (cited in, Barnard, 2005:49-50) กล่าวไว้

อย่างไรก็ตาม ประสิทธิภาพของการเข้ารหัสยังขึ้นอยู่กับสถานที่ติดตั้งในเมือง/นอกเมืองซึ่งเป็นบริบทสถานที่ที่มีผลต่อการอ่านชื่อสถานที่ เพราะแม้การใช้ควบคู่ไปกับชื่อประเภทพิพิธภัณฑ์ จะเป็นการเข้ารหัสที่ปิดให้ตีความเป็นพิพิธภัณฑ์โบราณคดีดังกล่าวถึงแล้ว แต่ชื่อ

ประเภทสถานที่และชื่อเฉพาะก็เป็นดัชนีแสดงถึงการมีอยู่ของพิพิธภัณฑ์นั้น ๆ ที่หากขาดไปทำให้ไม่สามารถทราบถึงจุดหมายปลายทางได้

ในลำดับต่อไปจะทำการวิเคราะห์การเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์บนป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า ว่าส่งผลต่อการเข้ารหัสที่ทำให้เป็นสารที่มีลักษณะเหมือนหรือแตกต่างจากป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวตั้งหรือไม่อย่างไร โดยเปรียบเทียบกับป้ายสถานที่ท่องเที่ยวประเภทอื่นในชุดเดียวกัน และเปรียบเทียบกับ การเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทแหล่งโบราณคดี และแหล่งมรดกโลกบ้านเชียง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑.๓.๒ การเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์บนป้ายชี้ทางสำหรับรถยนต์ : ทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า

ป้ายชี้ทางสำหรับรถยนต์แบบป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษามี จำนวน ๑๔ ป้าย มีดังนี้

ป้ายที่ ๔.๘ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ นครศรีธรรมราช

ป้ายที่ ๔.๙ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์เขาสัตว์

ป้ายที่ ๔.๑๐ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์

ป้ายที่ ๔.๑๑ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ปราจีนบุรี

ป้ายที่ ๔.๑๒ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ร้อยเอ็ด

ป้ายที่ ๔.๑๓ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ขอนแก่น

ป้ายที่ ๔.๑๔ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ รามคำแหง

ป้ายที่ ๔.๑๕ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทอง

ป้ายที่ ๔.๑๖ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์บ้านเก่า

ป้ายที่ ๔.๑๗ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สวรรคตวนายก

ป้ายที่ ๔.๑๘ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์ผ้า

ป้ายที่ ๔.๑๙ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์ชีวิตชาวนาไทย

ป้ายที่ ๔.๒๐ ป้ายชี้ทางเตาเผาโบราณบ้านบ่อสวก (แผนที่สอง)

ป้ายที่ ๔.๒๑ ป้ายชี้ทางนิเวศพิพิธภัณฑ์บ่อสวก (แผนล่างสุด)

การเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์บนป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าทั้ง ๑๔ ป้าย ตามข้อกำหนดเกี่ยวกับป้ายแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว (Tourist-Oriented Directional Sign) เพื่อบอกจุดหมายปลายทาง (Direction sign) ของกรมทางหลวงนั้น นอกจากสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” และชื่อสถานที่แล้ว ยัง ประกอบด้วย ภาพ ดัชนี และสัญลักษณ์ ดังนี้

ป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า เป็นสัญลักษณ์ (symbol) ของป้ายแนะนำข้อมูล

สีน้ำเงิน เป็นสัญลักษณ์ (symbol) หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยว เมื่อผสมกับป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าสีน้ำเงิน เป็นป้ายแนะนำข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว

เดิมอาจารย์ชาลิน ยมาภัย กำหนดใช้ ๓ สีเพื่อเป็นเครื่องหมายของสถานที่ท่องเที่ยว ๓ประเภท คือ สีน้ำตาลสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวโบราณสถาน สีเขียวสำหรับสถานที่

ท่องเที่ยวธรรมชาติ และสีน้ำเงินสำหรับแหล่งกิจกรรม ซึ่งสถานที่ท่องเที่ยวพิพิธภัณฑจัดอยู่ในกลุ่มนี้

“น้ำตาล ก็คือ เวลาเรานึกถึงโบราณสถานเก่า ๆ นะ สีเขียวก็ธรรมชาติ สีน้ำเงินก็หมายถึงกิจกรรม มันไม่มีความหมายหรอกคุณ พยายามคิดอะไรที่มันพื้น ๆ นะ ให้เข้าใจง่าย ๆ ต้องการอะไรที่ง่าย ไม่ยุ่งยาก ให้คนทั่วไปเข้าใจ อย่างสีน้ำเงินเป็นสีคนเห็นแล้วไม่นึกไปถึงอย่างอื่นนะ อย่างถ้าสีเขียวคนก็นึกถึงธรรมชาติ แต่สีน้ำเงินคนไม่นึกถึงอะไร เป็นสีที่คนนึกถึงง่ายนะ” (ชาลิน ยมาภัย, ผู้ออกแบบเครื่องหมายสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” ,สัมภาษณ์, ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๘)

จึงจะวิเคราะห์ต่อไปว่า การกำหนดให้ใช้สีน้ำเงินเพียงสีเดียวในป้ายรวมสถานที่ท่องเที่ยววันนั้น ส่งผลต่อการเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” หรือไม่ อย่างไร

การจัดองค์ประกอบแบบวางเคียงกัน (juxtaposition) ตามแนวนอนเป็นดัชนี (index) บังคับทิศทางการเข้ารหัสให้เป็นไปตามแนวนอน ตามลำดับจากซ้ายไปขวา โดยใช้ความรู้ทางไวยากรณ์ภาษาเป็นรหัส

เครื่องหมายลูกศร (arrow) เป็นดัชนี (index) แสดงทิศทางโยงคู่ความสัมพันธ์ทิศทางกับชื่อสถานที่ท่องเที่ยวบนป้ายเป็นป้ายชี้ทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยววันนั้นๆ

สถานที่ (place) บนถนนทางหลวงเป็นดัชนีโยงคู่ความสัมพันธ์ป้ายกับสถานที่ท่องเที่ยวตามที่ปรากฏชื่อในป้ายว่า จังหวัดที่ตั้งป้ายมีพิพิธภัณฑนั้น ๆ ตั้งอยู่

ภาพ เป็นสัญลักษณ์ของประเภทสถานที่ ได้แก่ วัด ทำน้ำ สนามบิน สวนสาธารณะ โรงพยาบาล โบราณสถาน และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยเข้ารหัสเป็นป้ายร่วมกับสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ

ดังจะทำการวิเคราะห์ต่อไปว่าเมื่อเข้ารหัสเป็นป้ายรวมกับป้ายสถานที่ท่องเที่ยวประเภทอื่น จะส่งผลต่อการเข้ารหัสให้เกิดเป็นสารที่มีลักษณะอย่างไร โดยแบ่งเป็น ๒ กลุ่มตามสถานที่ติดตั้งในเมือง และนอกเมือง ดังนี้

๑) ในเมือง แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม คือ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เฉพาะเรื่อง และ พิพิธภัณฑเฉพาะเรื่อง ดังนี้

๑.๑) ป้ายชี้ทางสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เฉพาะเรื่อง จำนวน ๑ ป้าย คือ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ นครศรีธรรมราช (ป้ายที่ ๔.๘)

ป้ายที่ ๔.๘ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ นครศรีธรรมราช

จากป้ายที่ ๔.๘ เป็นการเข้ารหัสดัชนีชี้ทิศทาง ไวยากรณ์ภาษา ผ่านชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ” และภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลาย ก้นหอย ด้วยการวางเคียงตามแนวนอนเพื่อเชื่อมต่อรหัสตามลำดับจากซ้ายไปขวานป้ายสี่ เหลี่ยมผืนผ้า ติดตั้งบนถนนราชดำเนิน จังหวัดนครศรีธรรมราช ห่างจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ นครศรีธรรมราช ประมาณ ๑ กิโลเมตร ซึ่งเป็นเขตในตัวเมือง มีอัตราความเร็วในการขับเคลื่อนรถ ต่ำกว่าความเร็วปกติ จึงเป็นบริบทที่ทำให้สามารถอ่านชื่อ “พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ” ได้ทันแม้ จะใช้ตัวอักษรที่มีขนาดเล็กกว่าป้ายสถานที่ท่องเที่ยวประเภทวัด

โดยรวมเป็นป้ายชุดเดียวกับป้ายชี้ทางสถานที่ท่องเที่ยวประเภท วัด ซึ่งเข้ารหัสด้วยการโยงคู่ความสัมพันธ์เจตีย์และธรรมจักรกับสถานที่ประเภท “วัด” ด้วยการ เชื่อมต่อภาพเหมือนเจตีย์และธรรมจักรกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “วัด” เพื่อเป็น สัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทวัด และเชื่อมต่อกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อเฉพาะ คือ “ท่าโคตร” และ “หน้าพระลาน” เพื่อปิดให้ตีความเป็น “วัดท่าโคตร” และ “วัดหน้าพระลาน” อันเป็นวิธีการเข้ารหัสที่เกิดเป็นสารที่ต้องการเพียงความรู้ทั่วไปในวัฒนธรรมไทยว่าเจตีย์เป็นสิ่งที่ ได้ในวัดทั่วไปเป็นความรู้อ้างอิงและความรู้ทั่วไปในวัฒนธรรมสากลว่าธรรมจักรเป็นสัญลักษณ์ สากลของพุทธศาสนาเป็นความรู้อ้างอิง

การเข้ารหัสป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติรวมเป็นป้ายชุด เดียวกับป้ายชี้ทาง “วัดท่าโคตร” และ “วัดหน้าพระลาน” ที่แม้จะเป็นป้ายบนสุดแต่เนื่องจากใช้ ตัวอักษรที่มีขนาดเล็กกว่าป้ายวัด จึงเป็นบริบทที่ทำให้เห็นป้ายวัดก่อน จึงเป็นการเข้ารหัสที่ปิดให้ ตีความโดยใช้วิธีการเข้ารหัสป้ายวัดเป็นความรู้อ้างอิง คือ เชื่อมต่อภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้าน เชียงลายก้นหอยกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑฯ” เป็นสัญลักษณ์ของ พิพิธภัณฑฯ จัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดีโดยใช้ความรู้ทั่วไปในวัฒนธรรมไทยเป็น ความรู้อ้างอิงหรือเป็นพิพิธภัณฑฯ เครื่องปั้นดินเผาโดยใช้ความรู้ทั่วไปในชีวิตประจำวันเป็นความรู้

อ้างอิง มิใช่เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์ แต่ถึงกระนั้นก็ตามสัญลักษณ์ "บ้านเชียง" ก็สามารถเกี่ยวพันภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ท่องเที่ยว"พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ" ให้กระจ่างแจ้งขึ้นว่าเป็นพิพิธภัณฑ์จัดแสดงโบราณวัตถุที่พบจากแหล่งโบราณคดี

อย่างไรก็ตาม แม้พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ นครศรีธรรมราช จะจัดแสดงโบราณวัตถุทางโบราณคดี แต่เนื่องจากสัญลักษณ์ "บ้านเชียง" เป็นดัชนีที่เมื่อเห็นทำให้นึกโยงคู่ความสัมพันธ์กับเครื่องปั้นดินเผาจากแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง อีกทั้งพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ นครศรีธรรมราช มิได้จัดแสดงเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง การเข้ารหัสสัญลักษณ์ "บ้านเชียง" กับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อ "พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ" เพื่อเป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์บนป้ายชี้ทางไปยังพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ นครศรีธรรมราช จึงส่งผลให้ไม่ได้รับการยอมรับจากผู้บริหาร โดยนางทัศนีย์ พิกุล ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ นครศรีธรรมราช กล่าวในเรื่องนี้ว่า

"ไม่เหมาะสม มันควรจะไปใช้ที่พิพิธภัณฑ์บ้านเชียง สื่อถึงพช. นครฯ ไม่ได้ เพราะพิพิธภัณฑ์แต่ละแห่งมีจุดเด่นของตัวเอง ไม่ควรใช้เหมือนกันหมด ไม่ควรใช้หม้อบ้านเชียงแทนพิพิธภัณฑ์ทั่วประเทศ ของนคร ควรเป็นพระพุทธรูปสังคโลก หรือ ฝ้ายกนคร ก็ยังดี"
(สัมภาษณ์, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๔๘)

๑.๒) ป้ายชี้ทางสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์เฉพาะเรื่อง จำนวน ๒ ป้าย ได้แก่ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์เขาสัตว์ และป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์

๑.๒.๑) ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์เขาสัตว์ (ป้ายที่ ๔.๙)

ป้ายที่ ๔.๙ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์เขาสัตว์

จากป้ายที่ ๔.๙ เป็นการเข้ารหัสดัชนีชี้ทิศทาง

ไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑ์เขาสัตว์” และภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายกันหอย ด้วยการวางเคียงตามแนวนอนเพื่อเชื่อมต่อรหัสตามลำดับจากซ้ายไปขวา บนป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าติดตั้งบนถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี โดยเป็นป้ายล่างถัดจากป้าย “ทำนํ้านนทบุรี”

ป้าย “ทำนํ้านนทบุรี” เข้ารหัสด้วยการโยงคู่ความสัมพันธ์เรื่องกับสถานที่ประเภท “ทำนํ้า” ด้วยการเชื่อมต่อภาพเหมือนเรื่องกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “ทำนํ้า” เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ประเภททำนํ้า และเชื่อมต่อกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อเฉพาะ คือ “นนทบุรี” เพื่อเปิดให้ตีความเป็น “ทำนํ้านนทบุรี” อันเป็นสารที่ต้องการเพียงความรู้ทั่วไปในชีวิตประจำวันว่าเรือเป็นสิ่งที่พบได้ในทำนํ้าทั่วไปเป็นความรู้อ้างอิงกลับไปหาความหมายสากล

การเข้ารหัสป้ายพิพิธภัณฑ์เขาสัตว์เป็นป้ายรวมอยู่ในป้ายชุดเดียวกันกับป้ายชี้ทาง “ทำนํ้านนทบุรี” โดยเรียงเป็นป้ายล่างอันเป็นบริบทที่ทำให้เห็นเป็นลำดับถัดจากป้าย “ทำนํ้านนทบุรี” จึงเป็นวิธีการที่เปิดให้ตีความโดยใช้วิธีการเข้ารหัสป้ายทำนํ้าเป็นความรู้อ้างอิง คือเชื่อมต่อภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายกันหอยกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑ์” เป็นสัญลักษณ์ของพิพิธภัณฑ์จัดแสดงเครื่องปั้นดินเผาโบราณ โดยใช้ความรู้ทั่วไปในชีวิตประจำวันเป็นความรู้อ้างอิงคือภาพเครื่องปั้นดินเผาเป็นตัวแทนของเครื่องปั้นดินเผา และชื่อ “เขาสัตว์” เป็นตัวแทนของเขาสัตว์

ทั้งนี้ไม่เชื่อมต่อกับชื่อเฉพาะ “เขาสัตว์” เพราะเป็นของคนละประเภทตามความรู้ในชีวิตประจำวัน คือเขาสัตว์เป็นอวัยวะของสัตว์ที่เกิดตามธรรมชาติมิใช่ของใช้ที่ปั้นจากดิน ดังนั้นการเข้ารหัสด้วยวิธีการนี้จึงเปิดให้ตีความเป็นพิพิธภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาหรือพิพิธภัณฑ์เขาสัตว์กันแน่ มิใช่เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์เช่นเดียวกับการเข้ารหัสเป็นสัญลักษณ์บนป้ายชี้ทางทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวตั้ง (ป้ายที่ ๔.๕)

อย่างไรก็ตาม จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่าการติดตั้งในตำแหน่งที่ไม่มีสิ่งใดบดบังป้ายเป็นบริบทสำคัญต่อประสิทธิผลของการเข้ารหัส ไม่เฉพาะประสิทธิภาพของภาพและอักษร ดังเช่น ป้ายพิพิธภัณฑ์เขาสัตว์ ติดตั้งบริเวณป้ายรถประจำทางในเขตตัวเมืองเทศบาลนครนนทบุรี เป็นจุดที่สามารถถูกบดบังจากรถประจำทางที่เข้ารับ-ส่งผู้โดยสาร ดังนั้น การเข้ารหัสด้วยการติดตั้งในตำแหน่งที่ป้ายมีโอกาสถูกบดบังทำให้ไม่เห็นป้ายทำให้การเข้ารหัสเพื่อเป็นป้ายชี้ทางเลี้ยวซ้ายไปยังพิพิธภัณฑ์เขาสัตว์เกิดขึ้นไม่ได้

นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบกับป้าย "พิพิธภัณฑ์เขาสัตว์" ที่ใช้ป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวตั้ง (ป้ายที่ ๔.๕) ซึ่งมีขนาดเล็กกว่าป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวนอน พบว่าป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวตั้งเหมาะสมกับการติดตั้งในเขตตัวเมืองซึ่งไม่มีพื้นที่ถนนทำให้ต้องติดบนทางเท้ามากกว่าป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวนอนซึ่งมีขนาดใหญ่เป็นที่กีดขวางการสัญจรของคนเดินเท้า

๑.๒.๒) ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ (ป้ายที่ ๔.๑๐)

ป้ายที่ ๔.๑๐ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์

จากป้ายที่ ๔.๑๐ เป็นการเข้ารหัสดัชนีชี้ทิศทางไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ "พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์" และภาพคล้ายเครื่องบินดินเผา ลายกันหอยด้วยการวางเคียงตามแนวนอนเพื่อเชื่อมต่อรหัสตามลำดับจากซ้ายไปขวา บนป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าติดตั้งบนถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นเขตในตัวเมืองมีอัตราความเร็วในการขับเคลื่อนรถต่ำกว่าความเร็วปกติจึงเป็นบริบทที่ทำให้สามารถอ่านชื่อ "พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์" ได้ทันแม้จะใช้ตัวอักษรที่มีขนาดเล็กกว่าป้ายสถานที่ท่องเที่ยวสวนสาธารณะและสนามบิน

โดยเข้ารหัสเป็นป้ายร่วมกับป้ายชี้ทางสวนสมเด็จพระเจ้า และสนามบินดอนเมือง โดยป้ายชี้ทาง "สนามบินดอนเมือง" เข้ารหัสด้วยการโยงคู่ความสัมพันธ์เครื่องบินกับสถานที่ประเภท "สนามบิน" ด้วยการเชื่อมต่อภาพเหมือนเครื่องบินกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ "สนามบิน" เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ประเภทสนามบิน และเชื่อมต่อกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อเฉพาะ คือ "ดอนเมือง" เพื่อปิดให้ตีความเป็น "สนามบินดอนเมือง" อันเป็นสารที่ต้องการเพียงความรู้ทั่วไปในชีวิตประจำวันว่าเครื่องบินเป็นสิ่งที่ทั่วไปในสนามบินและเป็นสัญลักษณ์สากลของสนามบิน (ป้ายที่ ๔.๒๒) เป็นความรู้อ้างอิง

ป้ายที่ ๔.๒๒ ป้ายชี้ทางในสนามบิน Dusseldorf ประเทศเยอรมันนี

ที่มา Wildbur and Burke, 1998 : 24

ส่วนป้ายชี้ทาง “สวนสมเด็จ” เข้ารหัสด้วยการโยงคู่ความสัมพันธ์ม้านั่งและต้นไม้กับสถานที่ประเภท “สวนสาธารณะ” เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ประเภทสวนสาธารณะ และเชื่อมต่อกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อเฉพาะ คือ “สวนสมเด็จ” เพื่อเปิดให้ตีความเป็น “สวนสมเด็จ” อันเป็นสารที่ต้องการเพียงความรู้ทั่วไปในชีวิตประจำวันว่าม้านั่งและต้นไม้เป็นสิ่งที่พบได้ในสวนสาธารณะทั่วไปเป็นความรู้อ้างอิงกลับไปหาความหมายสากล

ดังนั้น การเข้ารหัสป้ายพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์รวมอยู่ในป้ายชุดเดียวกันกับป้ายชี้ทาง “สนามบินดอนเมือง” และ “สวนสมเด็จ” จึงเป็นวิธีการเข้ารหัสที่เปิดให้ตีความโดยใช้การเข้ารหัสป้ายสนามบินและสวนสมเด็จเป็นความรู้อ้างอิง คือ เชื่อมต่อภาพคล้ายเครื่องบินดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอยกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑ์” เป็นสัญลักษณ์ของพิพิธภัณฑ์จัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี เชื่อมต่อกับชื่อเฉพาะ “วิทยาศาสตร์” เป็นพิพิธภัณฑ์จัดแสดงการค้นคว้าทดลองโบราณวัตถุด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์ / พิพิธภัณฑ์จัดแสดงการค้นคว้าทดลองเครื่องบินดินเผาด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์ มิใช่เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์

การเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์บนป้ายชี้ทางไปยังพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ จึงส่งผลให้ไม่ได้รับการยอมรับจากผู้บริหาร โดยนายสาคร ชนะไพฑูรย์ ผู้อำนวยการสำนักกองบริการกลาง (สปร.) องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติกล่าวในเรื่องนี้ว่า

“ยังใช้ไม่ได้ เราเป็นวิทยาศาสตร์ บ้านเชียงมันโบราณมาก..ผมเห็นครั้งแรกก็รู้สึกตลก แต่ก็ดีใจมีคนทำ ให้ แต่ไม่รับ design ถ้าทำเองไม่ใช่อันนี้ ในหัวไม่เคยคิดถึงบ้านเชียงเลยสักนิด แต่ไม่ใช่บ้านเชียงไม่ดินะพิพิธภัณฑ์คือความหลากหลาย และพิพิธภัณฑ์ไม่ใช่ของเก่า ถ้าตีความอย่างนั้น (ใช้หม้อบ้านเชียง) มันก็เก่าหมด .สัญลักษณ์ต้องเป็นสิ่งที่เข้าใจได้ทั้งโลก เป็นสากล จะชาติไหน ภาษาไหนก็ตาม ถ้าจะทำเองทำไมไม่เปิดดูใน

อินเตอร์เน็ตว่าพิพิธภัณฑท์ทั่วโลกเค้าใช้อะไรกันแล้วใช้อันนั้น แล้วใส่ความเป็นไทยเข้าไป อย่างของผมอาจจะเป็นshape หม้อ แต่ข้างในอาจเป็น ตัวเซอริกิต คือ อะตอมวิ้งเป็นเส้น หรือ เป็นแถบ 01 เรียงกัน อย่างนั้นก็ได ในฐานะผู้เป็นเจ้าของพิพิธภัณฑท์ มันไม่สื่อความเป็นพิพิธภัณฑท์ มันต้องมีความทันสมัยในดีไซน์ จะใช้หม้อบ้านเชียงก็ได้นะ แต่มันต้อง redesign คือใช้หม้อก็ได้ ใหู้ว่าเป็นบ้านเชียงก็ได้ แต่ต้องไม่ใช่ลายแบบนี้ ต้องทันสมัยกว่านี้ (สัมภาษณ์ ๓ ธันวาคม ๒๕๔๘)

ปีที่ ๔.๒๓ ป้ายองค์การพิพิธภัณฑทวิทยาาศตรแห่งชาติ

สอดคล้องกับแนวคิดของอาจารย์สมบัติ ต่อวัฒนชัย ภาคสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ตะวันออก วิทยาเขตอุเทนถวาย ให้แนวคิดเกี่ยวกับการเข้ารหัสสัญลักษณ์ "บ้านเชียง" เป็นเครื่องหมายของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑท์ว่าควรแยกใช้กับเฉพาะพิพิธภัณฑท์โบราณคดี

"พิพิธภัณฑท์แต่ละที่มีแคเรตเตอร์ของตัวเอง ควรแบ่งประเภทตามแคเรตเตอร์ ดีกว่าใช้สัญลักษณ์รวมอย่างเดียว อาจจะแบ่งเป็นทันสมัย อีกอันเป็นโบราณ อีกอันเป็นธรรมชาติ...ลายใหม่มันสื่อถึงสัญลักษณ์ของความเก่า แต่ถ้าเป็นพิพิธภัณฑท์ น่าจะมีอะไรมากกว่าไห เช่น จานชาม พระพุทธรูป อาจจะเอาหลาย ๆ อย่างมารวมกัน แล้วลดรูป แล้วมาลองดูว่าอันไหนดี เข้าใจเหตุผลว่าคนออกแบบพยายามจับของสักชิ้น แต่สื่อได้ไม่ครอบคลุมทั้งหมด จับบ้านเชียงมาเป็นตัวแทนเพราะที่อื่นไม่มี ก็ต้องมาดูต่อว่า ไหบ้านเชียงควรเป็นตัวแทนของพิพิธภัณฑท์ทั้งหมดมั้ย ถ้าต้องการใช้หม้อ ก็อาจจะคงโครงหม้อไว้ แล้วข้างในเปลี่ยนเรื่องราว อย่างพิพิธภัณฑท์เกษตร ก็อาจจะใส่รวงข้าวข้างใน..." (สัมภาษณ์, ๒๙ ธันวาคม ๒๕๔๘)

๒) ติดตั้งนอกเมือง แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม คือ ป้ายชี้ทางสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑทสถานที่แห่งชาติ เฉพาะเรื่อง และ พิพิธภัณฑท์เฉพาะเรื่อง ดังนี้

๒.๑) พิพิธภัณฑทสถานที่แห่งชาติ เฉพาะเรื่อง แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม คือ พิพิธภัณฑทสถานที่แห่งชาติ ต่อท้ายชื่อจังหวัด จำนวน ๓ ป้าย และ พิพิธภัณฑทสถานที่แห่งชาติ ต่อท้ายด้วยชื่อเฉพาะ จำนวน ๔ ป้าย ดังนี้

๒.๑.๑) ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

ต่อท้ายด้วยชื่อจังหวัด ได้แก่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ปราจีนบุรี (ป้ายที่๔.๑๑) พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ร้อยเอ็ด (ป้ายที่ ๔.๑๒) และ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ร้อยเอ็ด (ป้ายที่ ๔.๑๓)

ป้ายที่ ๔.๑๑ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ปราจีนบุรี

ป้ายที่ ๔.๑๒ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ร้อยเอ็ด

ป้ายที่ ๔.๑๓ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ขอนแก่น

จากป้ายที่ ๔.๑๑ - ๔.๑๓ เป็นการเข้ารหัสดัชนีชี้ทิศทางไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ "พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ" ต่อท้ายด้วยชื่อจังหวัดปราจีนบุรี/ร้อยเอ็ด/ขอนแก่น และภาพคล้ายเครื่องบินดินเผาบ้านเชียงลายกันหอย ด้วยการวางเคียงตามแนวนอนเพื่อเชื่อมต่อรหัสตามลำดับจากซ้ายไปขวา บนป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าติดตั้งบนถนนสุวินทวงศ์จังหวัดปราจีนบุรี / ถนนแยกบ้านบ่อ จังหวัดร้อยเอ็ด /ถนนเลียงเมือง จังหวัดขอนแก่น

ซึ่งเป็นพื้นที่เขตนอกเมืองมีอัตราการเคลื่อนตัวของรถตามความเร็วปกติ กอปรกับเป็นป้ายรวม๓ป้าย ทำให้ไม่สามารถอ่านชื่อสถานที่ท่องเที่ยวได้ทันทั้งสามป้ายในขณะที่แล่นรถผ่านด้วยความเร็วปกติ ทั้งยังเป็นป้ายล่างสุดโดยรวมกับป้ายชี้ทางสถานที่ท่องเที่ยวประเภทวัด บึงและหมู่บ้านเต่า ซึ่งใช้ตัวอักษรที่มีขนาดใหญ่กว่าจึงเป็นที่ดึงดูดความสนใจให้เห็นก่อน จึงเป็นบริบทที่ทำให้ไม่สามารถอ่านชื่อบนป้ายพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติได้ทัน

โดยป้ายสถานที่ท่องเที่ยวประเภทวัด เข้ารหัสด้วยการโยงคู่ความสัมพันธ์เจตีย์และธรรมจักรกับสถานที่ประเภท "วัด" โดยเชื่อมต่อภาพเหมือนเจตีย์และธรรมจักรกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ "วัด" เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทวัด และเชื่อมต่อกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อเฉพาะ คือ "แก้วพิจิตร" และ "นุรพาภิราม" เพื่อเปิดให้ตีความเป็น "วัดแก้วพิจิตร" (ป้ายที่๔.๑๑) และ "วัดนุรพาภิราม" (ป้ายที่๔.๑๒) อันเป็นวิธีการเข้ารหัสที่เกิดเป็นสารที่ต้องการเพียงความรู้ทั่วไปในวัฒนธรรมไทยว่าเจตีย์เป็นสิ่งที่ได้ในวัดทั่วไปและความรู้ทางวัฒนธรรมสากลว่าธรรมจักรเป็นสัญลักษณ์สากลของพุทธศาสนาเป็นความรู้อ้างอิงกลับไปความหมายสากล

ป้ายสถานที่ท่องเที่ยวประเภทบึง ซึ่งเข้ารหัสด้วยการโยงคู่ความสัมพันธ์น้ำและปลากับสถานที่ประเภท "บึง" โดยเชื่อมต่อภาพเหมือนน้ำและปลากับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ "บึง" เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทบึง และเชื่อมต่อกับชื่อเฉพาะ "ผลาญชัย" (ป้ายที่ ๔.๑๒) และ "แก่นนคร" (ป้ายที่ ๔.๑๓) เพื่อเปิดให้ตีความเป็น "บึงผลาญชัย" และ "บึงแก่นนคร" ตามลำดับ อันเป็นสารที่ต้องการเพียงความรู้ทั่วไปในชีวิตประจำวันว่าเป็นสิ่งที่พบได้ในแหล่งน้ำทั่วไปเป็นความรู้อ้างอิงกลับไปหาความหมายสากล

ป้ายสถานที่ท่องเที่ยว "หมู่บ้านเต่า" เข้ารหัสโดยโยงคู่ความสัมพันธ์ดาวกับแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ และ เชื่อมต่อกับชื่อสถานที่ท่องเที่ยว "หมู่บ้านเต่า" เพื่อเปิดให้ตีความเป็น "หมู่บ้านเต่า" อันเป็นสารที่ต้องการความรู้จากการเป็นสมาชิกในกลุ่มวัฒนธรรมของกรมทางหลวงโดยเฉพาะ มิใช่

สาธารณชนทั่วไป โดยนายบุญส่ง คุ้มบุญ, พนักงานวางแผน ๖, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ให้แนวคิดในเรื่องนี้ว่า

“สัญลักษณ์ที่ทำให้เดิมไม่พอ พี่ก็กำหนดเองเลย เคยคุยกับกรมทางหลวง ใช้รูปดาวที่เค้าทำมารศสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ” (สัมภาษณ์, ๒๐ เมษายน ๒๕๔๙)

การเข้ารหัสป้ายพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติต่อท้ายด้วยชื่อจังหวัดรวมอยู่ในป้ายชุดเดียวกันกับป้ายชี้ทางสถานที่ประเภทวัด บึงและสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ จึงเป็นวิธีการเข้ารหัสที่ปิดให้ตีความโดยใช้การเข้ารหัสป้ายวัดและบึงเป็นความรู้ข้างอิงคือโยงคู่ความสัมพันธ์ภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอยกับประเภทสถานที่ที่มีเครื่องปั้นดินเผาเป็นของสามัญ ได้แก่สถานที่ท่องเที่ยวประเภทหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผา ร้านขายเครื่องปั้นดินเผาและแหล่งโบราณคดีไม่เฉพาะพิพิธภัณฑ

เมื่อเปรียบเทียบกับป้ายโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร (ป้ายที่ ๔.๑๑) ซึ่งใช้ตัวอักษรเล็กพอๆ กับป้ายพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรีและอยู่ในบริบทที่ไม่สามารถอ่านได้ทันขณะรถแล่นผ่านด้วยความเร็วปกติเช่นเดียวกัน แต่การเข้ารหัสโดยขาดไวยากรณ์ภาษา ก็ปิดให้ตีความเป็นสถานที่ประเภทโรงพยาบาลได้ เพราะใช้เพียงความรู้ทั่วไปในชีวิตประจำวันว่ากากบาทเป็นสัญลักษณ์ของสถานพยาบาลเป็นความรู้ข้างอิงกลับไปหาความหมายสากล

๒.๑.๒) ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ต่อท้ายด้วยชื่อเฉพาะ จำนวน ๔ ป้าย ได้แก่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ รามคำแหง พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเก่าและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สวรรคตวนายก

ป้ายที่ ๔.๑๔ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติรามคำแหง

ป้ายที่ ๔.๑๕ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทุมพร

ป้ายที่ ๔.๑๖ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ บ้านเก่า

ป้ายที่ ๔.๑๗ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สวรรคตวนายก

จากป้ายที่ ๑๔-๑๖ เป็นการเข้ารหัสดัชนีชี้ทิศทาง
 ไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ต่อท้ายด้วยชื่อเฉพาะ” และ
 ภาพคล้ายเครื่องบินดินเผาบ้านเชียงลายกันหอย ด้วยการวางเคียงตามแนวนอนเพื่อเชื่อมต่อรหัส
 ตามลำดับจากซ้ายไปขวา บนป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าติดตั้งบนถนนจรดวิถีจังหวัดสุโขทัย ถนน

หมายเลข A ๓๒๒ บริเวณสามแยกอยู่ยาสุพรรณบุรี และถนน จังหวัดกาญจนบุรี ตามลำดับ โดยเป็นป้ายรวมกับป้ายสถานที่ท่องเที่ยวประเภทโบราณสถาน สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และสถานที่ท่องเที่ยวประเภทวัด

โดยป้ายที่ ๔.๑๔ ติดตั้งบนถนนทางหลวงเขตนอกเมือง มีอัตราการเคลื่อนตัวของรถตามความเร็วปกติเกือบกับเป็นป้ายรวม๓ป้ายที่ใช้ชื่อสถานที่ยาวและตัวอักษรเล็กทั้งสามป้าย อันเป็นบริบทที่ไม่สามารถดึงดูดความสนใจให้เห็นป้ายไหนก่อนและไม่สามารถอ่านชื่อสถานที่ท่องเที่ยวได้ทันจากป้ายชุดนี้ในขณะที่แล่นรถผ่านด้วยความเร็วปกติ รวมถึงป้ายพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ รวมคำแห่งที่แม้จัดเรียงไว้ตำแหน่งบนสุดก็ตาม

การเข้ารหัสที่ขาดไวยากรณ์ภาษา จึงเป็นวิธีการเข้ารหัสที่เปิดให้ตีความโดยใช้ความรู้ทั่วไปเป็นความรู้อ้างอิงโดยอิงคู่ความสัมพันธ์ภาพคล้ายเครื่องบินดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอยกับประเภทสถานที่ที่มีเครื่องบินดินเผาเป็นของสามัญ ได้แก่สถานที่ท่องเที่ยวประเภทหมู่บ้านเครื่องบินดินเผา ร้านขายเครื่องบินดินเผาและแหล่งโบราณคดีไม่เฉพาะพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติรามคำแหง" พบว่าภาพเหมือนเจดีย์ร้างเป็นรหัสที่สื่อความหมายถึงสถานที่ท่องเที่ยวประเภทโบราณสถานได้แม้ขาดไวยากรณ์ภาษา และภาพเหมือนเส้นทางขึ้นคดเคี้ยวและต้นไม้เป็นรหัสที่สื่อความหมายถึงสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติได้แม้ขาดไวยากรณ์ภาษา

ส่วนป้ายที่ ๔.๑๕ ติดตั้งบนถนนทางหลวงเขตนอกเมือง ซึ่งมีอัตราการเคลื่อนตัวของรถตามความเร็วปกติเกือบกับเป็นป้ายรวม๓ ป้าย จึงเป็นบริบทที่ไม่สามารถอ่านชื่อสถานที่ท่องเที่ยวได้ทันทั้งสามป้ายในขณะที่แล่นรถผ่านด้วยความเร็วปกติ การเข้ารหัสป้ายสถานที่ท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง โดยใช้ตัวอักษรที่มีขนาดเล็กกว่าป้ายวัดมาก ทั้งยังจัดเรียงเป็นป้ายลำดับล่างสุด จึงเป็นบริบทที่ไม่สามารถดึงดูดความสนใจให้เห็นก่อนและอ่านได้ทัน

การเข้ารหัสป้ายพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง ป้ายชุดเดียวกันกับป้ายชี้ทางสถานที่ประเภทวัดจึงเป็นวิธีการเข้ารหัสที่เปิดให้ตีความโดยใช้การเข้ารหัสป้ายวัดเป็นความรู้อ้างอิง คืออิงคู่ความสัมพันธ์ภาพคล้ายเครื่องบินดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอยกับประเภทสถานที่ที่มีเครื่องบินดินเผาเป็นของสามัญ ได้แก่สถานที่ท่องเที่ยวประเภทหมู่บ้านเครื่องบินดินเผา ร้านขายเครื่องบินดินเผาและแหล่งโบราณคดีไม่เฉพาะพิพิธภัณฑสถาน

ส่วนป้ายที่ ๔.๑๖ ติดตั้งบนถนนทางหลวงเขตนอกเมือง ซึ่งมีอัตราการเคลื่อนตัวของรถตามความเร็วปกติเกือบกับเป็นป้ายรวม๓ ป้าย จึงเป็นบริบทที่ไม่สามารถอ่านชื่อสถานที่ท่องเที่ยวได้ทันทั้งสามป้ายในขณะที่แล่นรถผ่านด้วยความเร็วปกติ การ

เข้ารหัสป้ายพิพิธภัณฑสถานบ้านเก่าโดยเรียงเป็นป้ายที่สองที่แม้ตัวอักษรมีขนาดเล็กกว่าป้ายถ้ำ แต่เนื่องจากเรียงเป็นป้ายที่สองและตัวอักษรใหญ่กว่าป้ายอุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ จึงเป็นบริบทที่ทำให้สามารถอ่านทันเป็นลำดับสอง จึงเป็นวิธีการเข้ารหัสที่ปิดให้ตีความโดยใช้วิธีการเข้ารหัสป้ายถ้ำเป็นความรู้อ้างอิง

กล่าวคือ ป้ายชี้ทางถ้ำกระแซ เข้ารหัสด้วยการโยงคู่ความสัมพันธ์ถ้ำกับสถานที่ประเภทถ้ำ ด้วยการเข้ารหัสภาพเหมือนถ้ำเชื่อมต่อกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “ถ้ำ” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทถ้ำ และเชื่อมต่อกับชื่อเฉพาะ “กระแซ” เพื่อปิดให้ตีความเป็นถ้ำ “ถ้ำกระแซ” อันเป็นสารที่ต้องการเพียงความรู้ในชีวิตประจำวันทั่วไป

การเข้ารหัสป้ายพิพิธภัณฑสถานบ้านเก่าเป็นป้ายชุดเดียวกับป้ายถ้ำกระแซ จึงปิดให้ตีความโดยใช้ป้ายถ้ำกระแซเป็นความรู้อ้างอิงคือ เชื่อมต่อภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอยกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑสถาน” เป็นสัญลักษณ์พิพิธภัณฑสถานที่จัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี หรือ พิพิธภัณฑสถานเครื่องปั้นดินเผา เชื่อมต่อกับชื่อเฉพาะ “บ้านเก่า” เพื่อปิดไม่ให้ตีความเป็นพิพิธภัณฑสถานอื่น มิใช่สัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑสถาน

ส่วนป้ายที่ ๔.๑๗ แม้จะใช้ตัวอักษรขนาดเล็กพอ ๆ กับป้ายที่ ๔.๑๑ - ๔.๑๕ แต่เนื่องจากการเป็นป้ายเดี่ยว จึงเป็นบริบทที่ทำให้มีความโดดเด่นและเห็นได้ง่ายในสภาพแวดล้อม เป็นที่ตั้งดูตลวยตามีโอกาสในการอ่านชื่อสถานที่ท่องเที่ยวได้ทัน จึงเป็นการเข้ารหัสที่ปิดให้ตีความโดยใช้ความรู้ทั่วไปในวัฒนธรรมไทยว่าสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นต้นแบบเครื่องปั้นดินเผาเก่า เชื่อมต่อกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑสถาน” เป็นความรู้อ้างอิงกลับไปหาความหมายแบบไทยโดยเฉพาะก็คือพิพิธภัณฑสถานที่เป็นที่เก็บของเก่าที่ขุดพบจากแหล่งโบราณคดีและของเก่าส่วนใหญ่คือเครื่องปั้นดินเผาและเชื่อมต่อกับชื่อเฉพาะ “สุวรรณคณานายก” เป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สุวรรณคณานายก ซึ่งจัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี หรือ ใช้ความรู้ทั่วไปในชีวิตประจำวันว่าภาพเครื่องปั้นดินเผาเป็นตัวแทนของเครื่องปั้นดินเผา เชื่อมต่อกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑสถาน” เป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สุวรรณคณานายก ซึ่งจัดแสดงเครื่องปั้นดินเผา เพราะชื่อเฉพาะ “สุวรรณคณานายก” มิใช่ชื่อทั่วไปแต่เป็นชื่อเฉพาะที่ต้องการความรู้จากการเป็นสมาชิกในกลุ่มวัฒนธรรมชาวอำเภอสุวรรณคโลกจึงจะเข้าใจความหมาย

อย่างไรก็ตาม การเข้ารหัสภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอยกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อ “พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ” ต่อท้ายด้วยชื่อ

หรือปิดให้ตีความโดยใช้ความรู้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน เป็นความรู้อ้างอิงคือภาพเครื่องปั้นดินเผาเป็นตัวแทนของเครื่องปั้นดินเผา และชื่อ “ผ้า” เป็น ตัวแทนของผ้า เชื่อมต่อกับชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑ์” เป็นพิพิธภัณฑ์ผ้าหรือพิพิธภัณฑ์ เครื่องปั้นดินเผา

๒.๒.๒) ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์วิถีชีวิตชาวนาไทย

ป้ายที่ ๔.๑๙ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์วิถีชีวิตชาวนาไทย

จากป้ายที่ ๔.๑๙ เป็นการเข้ารหัสดัชนีชี้ทิศทาง ไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อสถานที่ “พิพิธภัณฑ์วิถีชีวิตชาวนาไทย” และภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผา บ้านเชียงลายก้นหอย ด้วยการวางเคียงตามแนวนอนเพื่อเชื่อมต่อรหัสตามลำดับจากซ้ายไปขวา บนป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวนอนติดตั้งบนถนน...จังหวัดนครปฐม อันเป็นเขตนอกเมืองที่ การจราจรพลอดโปร่งสามารถขับเคลื่อนรถได้ด้วยความเร็วปกติ กอปรกับเป็นป้ายรวมอันเป็น บริบทที่ทำให้ไม่สามารถอ่านชื่อสถานที่ที่ข้องเกี่ยวได้ทันทั้งสามป้ายในขณะที่แล่นรถผ่านด้วยความเร็วปกติ

การเข้ารหัสป้ายสถานที่ที่ข้องเกี่ยวพิพิธภัณฑ์วิถีชีวิต ชาวนาไทยแม้จัดเรียงเป็นป้ายบนสุด แต่ใช้ตัวอักษรที่มีขนาดเล็กกว่าป้ายวัดและเทศบาลห้วยพลู จึงเป็นบริบทที่ไม่สามารถดึงดูดความสนใจให้เห็นก่อนและอ่านได้ทัน จึงเป็นการเข้ารหัสที่ปิดให้ ตีความโดยใช้วิธีการเข้ารหัสป้ายวัดละมุดเป็นความรู้อ้างอิง (เพราะป้ายเทศบาลเข้ารหัสโดยใช้ ภาษาเป็นสัญลักษณ์ของสถานที่มิได้เชื่อมต่อกับภาพ) คือเชื่อมต่อกับภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้าน เชียงลายก้นหอยกับประเภทสถานที่ที่มีเครื่องปั้นดินเผาเป็นของสามัญ ได้แก่สถานที่ประเภท หมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผา ร้านขายเครื่องปั้นดินเผา และแหล่งโบราณคดี ไม่เฉพาะพิพิธภัณฑ์ โดย ใช้ความรู้ทั่วไปในชีวิตประจำวันเป็นความรู้อ้างอิง

๒.๒.๓) ป้ายชี้ทางเตาเผาโบราณบ้านบ่อสวก (ป้ายที่ ๔.๒๐) และ นิเวศพิพิธภัณฑ์บ่อสวก (ป้ายที่ ๔.๒๑)

ป้ายที่ ๔.๒๐ ป้ายชี้ทางเตาเผาโบราณบ้านบ่อสวก และป้ายที่ ๔.๒๑ ป้ายชี้ทางนิเวศพิพิธภัณฑ์บ่อสวก

จากป้ายที่ ๔.๒๐ และ ๔.๒๑ เป็นการเข้ารหัสดัชนีชี้ทิศทางไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อสถานที่ “เตาเผาโบราณบ้านบ่อสวก/นิเวศพิพิธภัณฑ์บ่อสวก” และภาพถ่ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอย ด้วยการวางเคียงตามแนวนอนจากซ้ายไปขวา บนป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวนอนติดตั้งบนถนนยันตรกิจโกศล จังหวัดน่าน อันเป็นเขตนอกเมืองที่การจราจรไม่หนาแน่นสามารถขับเค็ลื่อนรถได้ด้วยความเร็วปกติ กอปรกับเป็นป้ายรวมทั้งยังใช้ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวและตัวอักษรเล็กทั้งสามป้าย อันเป็นบริบทที่ทำให้ไม่มีป้ายไหนที่ดึงดูดความสนใจให้เห็นได้ก่อนและไม่สามารถอ่านชื่อสถานที่ท่องเที่ยวใดได้ทันจากป้ายชุดนี้ ในขณะที่แล่นรถผ่านด้วยความเร็วปกติ

การเข้ารหัสที่ขาดไวยากรณ์ภาษา จึงเปิดให้ตีความโดยใช้ความรู้ทั่วไปเป็นความรู้อ้างอิงโดยโยงคู่ความสัมพันธ์ภาพถ่ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอยกับประเภทสถานที่ที่มีเครื่องปั้นดินเผาเป็นของสามัญ ได้แก่สถานที่ท่องเที่ยวประเภทหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผา ร้านขายเครื่องปั้นดินเผาและแหล่งโบราณคดีไม่เฉพาะพิพิธภัณฑ์ เมื่อเปรียบเทียบกับป้ายหีบอ้อยโบราณบ้านป่าคา พบว่าภาพเหมือนดาวเป็นรหัสที่ไม่สื่อความหมายถึงสถานที่ท่องเที่ยวประเภทแสดงวิถีวัฒนธรรมพื้นบ้านได้

จากที่กล่าวมาในข้อ ๑.๓.๒ สรุปได้ว่า การเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์บนป้ายชี้ทางทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าบนถนนทางหลวง ในจังหวัดต่างๆทั่วประเทศ จำเป็นต้องใช้ควบคู่ไปกับชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑ์” เพื่อไม่ให้ตีความเป็นสถานที่ท่องเที่ยวประเภทหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผา/ร้านขายเครื่องปั้นดินเผา/แหล่งโบราณคดี เช่นเดียวกับการเข้ารหัสป้ายชี้ทางทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวตั้ง

การเข้ารหัสเป็นป้ายรวมกับป้ายชี้ทางสถานที่ประเภทวัด บึง ถ้ำ สวน สาธารณะ โบราณสถาน แหล่งธรรมชาติ ตลอดถึงป้ายชี้ทางสนามบินและโรงพยาบาล เป็นวิธีการที่ปิดให้ตีความโดยใช้วิธีการเข้ารหัสป้ายสถานที่เหล่านั้นเป็นความรู้อ้างอิง คือการโยงคู่ความสัมพันธ์ของที่พบได้ทั่วไปในสถานที่แต่ละประเภทกับสถานที่ประเภที่นั้นตามหลักอนุนามนัย (metonym) ด้วยการเชื่อมต่อภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอยกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑ” เป็นพิพิธภัณฑที่จัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี หรือพิพิธภัณฑเครื่องปั้นดินเผา มิใช่เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ ดังผลสรุปดังตารางที่ ๔.๓ และ ๔.๔

ตารางที่ ๔.๓ สรุปการเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑบนป้ายทวงสี่เหลี่ยมผืนผ้า : ติดตั้งนอกเมือง

ประเภทสถานที่ ท่องเที่ยว	ชื่อบนป้ายชี้ทาง	การเข้ารหัสและสาร	สถานที่ (บนถนน / จังหวัด)	
			ผูกติด	ไม่ผูกติด
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เฉพาะเรื่อง	พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ปราจีนบุรี	เปิดให้ตีความเป็นหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผา/ร้านขายเครื่องปั้นดินเผา/แหล่งโบราณคดี ไม่จำเพาะต้องเป็นพิพิธภัณฑ	ผูกติดกับจังหวัด ปราจีนบุรี	
	พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ร้อยเอ็ด	เปิดให้ตีความเป็นหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผา/ร้านขายเครื่องปั้นดินเผา/แหล่งโบราณคดี ไม่จำเพาะต้องเป็นพิพิธภัณฑ	ผูกติดกับจังหวัด ร้อยเอ็ด	
	พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ขอนแก่น	เปิดให้ตีความเป็นหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผา/ร้านขายเครื่องปั้นดินเผา/แหล่งโบราณคดี ไม่จำเพาะต้องเป็นพิพิธภัณฑ	ผูกติดกับจังหวัด ขอนแก่น	
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เฉพาะเรื่อง	พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ รามคำแหง	เปิดให้ตีความเป็นหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผา/ร้านขายเครื่องปั้นดินเผา/แหล่งโบราณคดี ไม่จำเพาะต้องเป็นพิพิธภัณฑ	ผูกติดกับจังหวัด สุโขทัย	
	พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทธร	เปิดให้ตีความเป็นหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผา/ร้านขายเครื่องปั้นดินเผา/แหล่งโบราณคดี ไม่จำเพาะต้องเป็นพิพิธภัณฑ	ผูกติดกับจังหวัด สุพรรณบุรี	
	พิพิธภัณฑที่บ้านเก่า	ปิดให้ตีความเป็นพิพิธภัณฑจัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี	ผูกติดกับจังหวัด กาญจนบุรี	
	พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สวรรคต	ปิดให้ตีความเป็นพิพิธภัณฑจัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี/พิพิธภัณฑเครื่องปั้นดินเผา	ผูกติดกับจังหวัด สุโขทัย	
พิพิธภัณฑ เฉพาะเรื่อง	พิพิธภัณฑผ้า	ปิดให้ตีความเป็นพิพิธภัณฑจัดแสดงผ้าจากแหล่งโบราณคดี/ พิพิธภัณฑผ้า/พิพิธภัณฑเครื่องปั้นดินเผา	ผูกติดกับจังหวัด สุโขทัย	
	พิพิธภัณฑวิถีชีวิตชาวนา ไทย	เปิดให้ตีความเป็นหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผา/ร้านขายเครื่องปั้นดินเผา/แหล่งโบราณคดี ไม่จำเพาะต้องเป็นพิพิธภัณฑ	ผูกติดกับจังหวัด นครปฐม	
	เดาเผาโบราณบ้านบ่อ สวก	เปิดให้ตีความเป็นหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผา/ร้านขายเครื่องปั้นดินเผา/แหล่งโบราณคดี ไม่จำเพาะต้องเป็นพิพิธภัณฑ	ผูกติดกับจังหวัดน่าน	
	นิเวศพิพิธภัณฑบ่อสวก	เปิดให้ตีความเป็นหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผา/ร้านขายเครื่องปั้นดินเผา/แหล่งโบราณคดี ไม่จำเพาะต้องเป็นพิพิธภัณฑ	ผูกติดกับจังหวัดน่าน	

ตารางที่ ๔.๔ สรุปการเข้ารหัสสัญลักษณ์ "บ้านเชียง" เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์บนป้ายทรงแปดเหลี่ยมผืนผ้า : ติดตั้งในเมือง

ประเภทสถานที่ ท่องเที่ยว	ชื่อบนป้ายชี้ทาง	การเข้ารหัสและสาร	สถานที่ (บนถนน / จังหวัด)	
			ผูกติด	ไม่ผูกติด
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเฉพาะเรื่อง	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ	เปิดให้ตีความเป็นพิพิธภัณฑ์จัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี/พิพิธภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา	ผูกติดกับจังหวัดนครศรีธรรมราช	
พิพิธภัณฑ์เฉพาะเรื่อง	พิพิธภัณฑ์ชาสตร์	เปิดให้ตีความเป็นพิพิธภัณฑ์จัดแสดงชาสตร์จากแหล่งโบราณคดี/พิพิธภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา/พิพิธภัณฑ์ชาสตร์	ผูกติดกับจังหวัดนนทบุรี	
	พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์	เปิดให้ตีความเป็นพิพิธภัณฑ์จัดแสดงการค้นคว้าทดลองโบราณวัตถุ/เครื่องปั้นดินเผาด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์	ผูกติดกับจังหวัดปทุมธานี	

การเข้ารหัสด้วยวิธีการดังกล่าวจึงทำให้เกิดเป็นสารในลักษณะเดียวกับป้ายชี้ทางทรงแปดเหลี่ยมผืนผ้าที่กล่าวถึงแล้วในข้อ ๑.๓.๑ คือเกื้อหนุนกันระหว่างภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอยและไวยากรณ์ภาษาผ่านถ้อยคำ ด้วยการเป็นภาษาที่พูดถึงอีกภาษาหนึ่ง (metalanguage) จึงจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับรหัสของภาพและภาษาจึงจะเข้าใจสารได้ตามแนวคิดของ Ashwin

ดังนั้นเพื่อให้สามารถสื่อสารกับสาธารณชนได้ จึงควรลดขอบเขตการใช้เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์ประเภทที่จัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี ได้แก่ ป้ายที่ ๔.๘ และป้ายที่ ๔.๑๑-๑๗ จะเกิดประสิทธิผลกว่าเพราะใช้เพียงความรู้ทั่วไปในวัฒนธรรมไทยและความรู้ทางภาษาซึ่งเป็นความรู้สากล แต่สำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่เคยเห็นเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงจนจดจำลักษณะเฉพาะตัวของเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงคือลายก้นหอยได้และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนั้น ก็ยังคงเป็นสารที่จำเป็นต้องได้รับการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งมากกว่านี้ เนื่องจากแม้แต่ภาพและภาษาในระดับความหมายตรงก็ยังเป็นผลผลิตจากการคัดเลือกและตกลงร่วมกันทางวัฒนธรรมดังที่ Foucault (cited in, Barnard, 2005:49-50) กล่าวไว้

อย่างไรก็ตาม ประสิทธิภาพของการเข้ารหัสยังขึ้นอยู่กับสถานที่ติดตั้งในเมือง/นอกเมืองซึ่งเป็นบริบทสถานที่ที่มีผลต่อการอ่านชื่อสถานที่ เพราะแม้การใช้ควบคู่ไปกับชื่อประเภทพิพิธภัณฑ์ จะเปิดให้ตีความเป็นพิพิธภัณฑ์โบราณคดีดังกล่าวถึงแล้ว แต่ชื่อประเภทสถานที่ก็เป็นดัชนีโยงคู่ความสัมพันธ์กับสถานที่ซึ่งเป็นจุดหมายปลายทาง ที่หากขาดไปทำให้ไม่สามารถทราบถึงจุดหมายปลายทางได้ และยังขึ้นอยู่กับรหัสของสื่อ โดยเฉพาะป้ายชี้ทางสำหรับรถยนต์ซึ่งมีกฎหมายบังคับใช้เรื่องขนาดป้ายอันส่งผลถึงขนาดตัวอักษรที่เล็กหรือใหญ่สี สถานที่ติดตั้งบนถนนและการบังคับใช้สีเหมือนกันในป้ายชุดเดียวกัน อันส่งผลต่อการเข้ารหัสทำให้ภาพคล้าย

เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายกันหอยไม่สามารถโดดเด่นด้วยการสร้างความแตกต่างจากป้ายในชุดเดียวกันเพื่อดึงดูดสายตาให้เห็นก่อนได้ ประกอบกับไม่สามารถจัดเรียงเป็นป้ายบนสุดได้ทุกป้าย ประกอบกับขึ้นอยู่กับบริบทในเมือง/นอกเมืองที่มีความสัมพันธ์กับการอ่านชื่อสถานที่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชื่อยาว ส่งผลให้การเข้ารหัสสัญลักษณ์ "บ้านเชียง" เป็นสัญลักษณ์บนป้ายรวมไม่เกิดประสิทธิผล

ในลำดับต่อไป จะทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับการเข้ารหัสสัญลักษณ์ "บ้านเชียง" เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทแหล่งโบราณคดีและแหล่งมรดกโลกบ้านเชียง ว่าส่งผลต่อการเข้ารหัสและทำให้เกิดเป็นสารในลักษณะเดียวกันกับสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์หรือไม่อย่างไร ดังนี้

๑.๓.๓ การเข้ารหัสสัญลักษณ์ "บ้านเชียง" เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทแหล่งโบราณคดีบนป้ายชี้ทางสำหรับรถยนต์

ป้ายชี้ทางสถานที่ท่องเที่ยวประเภทแหล่งโบราณคดีที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวน ๓ ป้าย (ป้ายที่ ๔.๒๔ - ๔.๒๖) แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม คือ ป้ายเดี่ยว และ ป้ายรวม ดังนี้

ก.ป้ายเดี่ยว ได้แก่ป้ายแหล่งโบราณคดีบ้านปราสาท (ป้ายที่ ๔.๒๔)

ป้ายที่ ๔.๒๔ ป้ายชี้ทางแหล่งโบราณคดีบ้านปราสาท

จากป้ายที่ ๔.๔ เป็นการเข้ารหัสดัชนีชี้ทิศทาง ไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ต่อท้ายด้วยชื่อเฉพาะ "แหล่งโบราณคดีบ้านปราสาท" และภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาลายกันหอย ด้วยการวางเคียงตามแนวนอนเพื่อเชื่อมต่อรหัสตามลำดับจากซ้ายไปขวาบนป้ายสี่เหลี่ยมผืนผ้าติดตั้งบนถนนมิตรภาพ จังหวัดนครราชสีมา ห่างจากปากทางเข้าแหล่งโบราณคดีบ้านปราสาทประมาณ ๑๐๐ เมตร ซึ่งเป็นเขตนอกตัวเมืองมีอัตราความเร็วในการขับเคลื่อนรถปกติแต่เนื่องจากติดตั้งเป็นป้ายเดี่ยว จึงเป็นบริบทที่ทำให้สามารถอ่านชื่อ "แหล่งโบราณคดีบ้านปราสาท" ได้ทัน

อันเป็นการเข้ารหัสที่ปิดให้ตีความโดยใช้ความรู้ทั่วไปในวัฒนธรรมไทย ว่าสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นต้นแบบเครื่องปั้นดินเผาเก่าที่พบจากแหล่งโบราณคดี เชื่อมต่อกับ ไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “แหล่งโบราณคดี” เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว ประเภทแหล่งโบราณคดีและเชื่อมต่อกับชื่อเฉพาะ “บ้านปราสาท” เพื่อไม่ให้ตีความเป็นแหล่งโบราณคดีอื่น หรือใช้ความรู้ทั่วไปในชีวิตประจำวันว่าภาพเครื่องปั้นดินเผาเป็นตัวแทนของเครื่องปั้นดินเผาเชื่อมต่อกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “แหล่งโบราณคดี” เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวแหล่งโบราณคดีที่พบเครื่องปั้นดินเผา

จึงเป็นสารที่ต้องการความรู้จากการเป็นสมาชิกในกลุ่มวัฒนธรรมที่เคยเห็นเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงจนจดจำลักษณะเฉพาะตัวคือลายก้นหอยได้ และความรู้จากการเป็นสมาชิกในวัฒนธรรมไทยว่าสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นต้นแบบเครื่องปั้นดินเผาเก่าที่พบจากแหล่งโบราณคดี จึงจะเชื่อมต่อภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอยกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “แหล่งโบราณคดี” เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทแหล่งโบราณคดีได้

ข. ป้ายรวม ได้แก่ ป้ายแหล่งโบราณคดีบ้านเมืองเพ็ญ (ป้ายที่ ๔.๒๕) และ ป้ายแหล่งโบราณคดีโนนเมือง (ป้ายที่ ๔.๒๖)

ป้ายที่ ๔.๒๕ ป้ายชี้ทางแหล่งโบราณคดีบ้านเมืองเพ็ญ

ป้ายที่ ๔.๒๖ ป้ายชี้ทางแหล่งโบราณคดีโนนเมือง

จากป้ายที่ ๔.๒๕ - ๔.๒๖ เป็นการเข้ารหัสดัชนีชี้ทิศทางไวยากรณ์ ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “แหล่งโบราณคดี” ต่อท้ายด้วยชื่อเฉพาะ และภาพคล้าย เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอย ด้วยการวางเคียงตามแนวนอนเพื่อเชื่อมต่อรหัสตามลำดับ จากซ้ายไปขวา บนป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าติดตั้งบนถนนมิตรภาพ บริเวณสี่แยกบ้านไผ่และแยก สามเหลี่ยม จังหวัดขอนแก่น อันเป็นบริเวณที่การจราจรพลัดไปฝั่งสามารถขับ เคลื่อนรถได้ด้วย ความเร็วปกติเกือบเป็นป้ายรวม จึงเป็นบริบทที่ทำให้ไม่สามารถอ่านชื่อสถานที่ท่องเที่ยวได้ทัน ทั้งสามป้ายในขณะที่แล่นรถผ่านด้วยความเร็วปกติ

โดยป้ายแหล่งโบราณคดีบ้านเมืองเพี้ย (ป้ายที่ ๔.๒๔) แม้จัดเรียงเป็น ป้ายบนสุดแต่ใช้ตัวอักษรที่มีขนาดเล็กกว่าป้ายปราสาทเป็อยน้อยซึ่งแม้เป็นป้ายล่างสุดแต่ใช้ ตัวอักษรใหญ่กว่า จึงเป็นบริบทที่ทำให้โดดเด่นเป็นที่ดึงดูดสายตาให้เห็นได้ก่อนทำให้อ่านป้ายที่ เหลืออีกสองป้ายไม่ทันในขณะที่แล่นรถผ่านด้วยความเร็วปกติ

ส่วนป้ายแหล่งโบราณคดีโนนเมือง (ป้ายที่ ๔.๒๕) ติดเป็นป้ายที่สอง แต่ เนื่องจากใช้ตัวอักษรเล็กกว่าป้ายพระธาตุขามแก่น ซึ่งแม้เป็นป้ายล่างสุดแต่ใช้ตัวอักษรใหญ่กว่า จึงเป็นบริบทที่ทำให้โดดเด่นเป็นที่ดึงดูดสายตาให้เห็นได้ก่อนทำให้อ่านป้ายที่เหลืออีกสองป้ายไม่ ทันในขณะที่แล่นรถผ่านด้วยความเร็วปกติ

การเข้ารหัสป้ายชี้ทางสถานที่ท่องเที่ยวประเภทแหล่งโบราณคดีตั้งป้ายที่ ๔.๒๔ และป้ายที่ ๔.๒๕ เป็นป้ายชุดเดียวกันกับป้ายชี้ทางสถานที่ประเภทโบราณสถาน จึงเป็น วิธีการเข้ารหัสที่ปิดให้ตีความโดยใช้การเข้ารหัสป้ายโบราณสถานเป็นความรู้อ้างอิง คือโยงคู่ความสัมพันธ์ภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอยกับประเภทสถานที่ที่มีเครื่องปั้นดินเผา เป็นของสามัญ ได้แก่สถานที่ท่องเที่ยวประเภทหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผา ร้านขายเครื่องปั้นดินเผา และพิพิธภัณฑ์ไม่เฉพาะแหล่งโบราณคดี

จากที่กล่าวมาในข้อ ๑.๓.๓ สรุปได้ว่าการเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทแหล่งโบราณคดี จำเป็นต้องใช้ควบคู่กับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่เช่นเดียวกับการเข้ารหัสเป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์

แต่เป็นการเข้ารหัสที่ทำให้เกิดเป็นสารที่ต้องการเพียงความรู้จากการเป็นสมาชิกในกลุ่มวัฒนธรรมที่เคยเห็นเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงจนจดจำลักษณะเฉพาะตัวคือลายก้นหอยได้ และความรู้จากการเป็นสมาชิกในวัฒนธรรมไทยว่าสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นต้นแบบเครื่องปั้นดินเผาเก่าที่พบจากแหล่งโบราณคดี ซึ่งเป็นความรู้ทั่วไปในวัฒนธรรมไทยมิใช่ความรู้เฉพาะทางดังเช่นสารที่เกิดจากการเข้ารหัสเป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์ แต่สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ไม่เข้าใจวัฒนธรรมไทย ยังคงเป็นสารที่จำเป็นต้องได้รับการเรียนรู้มากกว่านี้

ในลำดับถัดไปจะวิเคราะห์เปรียบเทียบกับการเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์ของแหล่งมรดกโลกบ้านเชียง (ป้ายที่ ๔.๒๗) ว่ามีวิธีการอย่างไร และเกิดสารลักษณะใด

๑.๓.๔ การเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยว “แหล่งมรดกโลกบ้านเชียง” บนป้ายชี้ทางสำหรับรถยนต์

ป้ายชี้ทางแหล่งมรดกโลกบ้านเชียง ที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่
ป้ายที่ ๔.๒๗

ป้ายที่ ๔.๒๗ ป้ายชี้ทางแหล่งมรดกโลกบ้านเชียง

จากป้ายที่ ๔.๒๗ เป็นการเข้ารหัสดัชนีชี้ทิศทาง ไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อเฉพาะ "แหล่งมรดกโลกบ้านเชียง" และภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอย ด้วยการวางเคียงตามแนวนอนเพื่อเชื่อมต่อรหัสตามลำดับจากซ้ายไปขวาบนป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าติดตั้งบนถนนมิตรภาพ จังหวัดอุดรธานี ห่างจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ บ้านเชียง ประมาณ ๖๐ กิโลเมตร ซึ่งเป็นเขตนอกตัวเมืองมีอัตราความเร็วในการขับเคลื่อนรถปกติ กอปรกับเป็นป้ายรวม จึงเป็นบริบทที่ทำให้ไม่สามารถอ่านชื่อสถานที่ท่องเที่ยวได้ทันชั้ป้ายในขณะที่แล่นรถผ่านด้วยความเร็วปกติ

การเข้ารหัสที่ขาดไวยากรณ์ภาษา จึงปิดให้ตีความโดยใช้ความรู้ทั่วไปในวัฒนธรรมไทย และ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวสำคัญในภาคอีสานของไทยเป็นความรู้อ้างอิงโดยโยงคู่ความสัมพันธ์ภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอยกับประเภทสถานที่ในจังหวัดอุดรธานีที่มีเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง เป็นสัญลักษณ์ของแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง มิใช่สัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ

อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับการเข้ารหัสป้ายชี้ทางหนองประจักษ์ศิลปาคม และ ป้ายชี้ทางสวนกล้วยไม้หอมอุดรชนันท์ ที่แม่เรียงเป็นป้ายล่างลงมาและใช้ตัวอักษรขนาดเล็กจึงเป็นบริบทที่ทำให้อ่านชื่อบนป้ายไม่ทัน ที่แม้การเข้ารหัสภาพเหมือนม้านั่งและต้นไม้โดยขาดไวยากรณ์ภาษาจะสามารถสื่อความหมายเป็นสถานที่ประเภทสวนสาธารณะได้ /การเข้ารหัสภาพเหมือนกล้วยไม้ที่ขาดไวยากรณ์ภาษาจะยังสามารถสื่อความหมายเป็นสถานที่ที่มีดอกกล้วยไม้ แต่ไม่สามารถเฉพาะเจาะจงไปได้ว่าเป็นสวนสาธารณะและสวนกล้วยไม้ใด

จากที่กล่าวมาในข้อ ๑.๓.๔ สรุปได้ว่า การเข้ารหัสสัญลักษณ์ "บ้านเชียง" เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลกบ้านเชียงบนป้ายชี้ทางสำหรับรถยนต์บนถนนจังหวัดอุดรธานี เป็นการเข้ารหัสที่แม้ไม่ต้องพึ่งพาไวยากรณ์ภาษาในการสื่อความหมายดังเช่นการเข้ารหัสเป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑสถานและแหล่งโบราณคดี แต่ก็ยังต้องใช้ควบคู่ไปกับถ้อยคำ "มรดกโลก" เพื่อขยายความแหล่งโบราณคดีบ้านเชียงว่าเป็นแหล่งโบราณคดีที่ได้รับการยกย่องเป็นมรดกโลก

โดยเกิดเป็นสารที่ต้องการเพียงความรู้จากการเป็นสมาชิกในกลุ่มวัฒนธรรมที่เคยเห็นเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงจนจดจำลักษณะเฉพาะตัวของเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงคือลายก้นหอยได้และความรู้เกี่ยวกับประเภทสถานที่และจังหวัดที่พบ เป็นความรู้อ้างอิงกลับไปหาความหมายสากลว่าเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงที่พบจากแหล่งโบราณคดีบ้านเชียงจังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นความรู้ทั่วไปในวัฒนธรรมไทย และเป็นความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในภาคอีสานของประเทศไทยซึ่งเป็นการเผยแพร่ให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศอย่างต่อเนื่องอยู่แล้ว

ในลำดับต่อไปจะทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับ การเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์บนป้ายชี้ทางสำหรับคนเดินเท้า จะเกิดเป็นสารที่มีลักษณะเหมือนหรือแตกต่างกับป้ายชี้ทางสำหรับรถยนต์หรือไม่ อย่างไร

๑.๔ การเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์บนป้ายชี้ทางสำหรับคนเดินเท้า

ป้ายชี้ทางสำหรับคนเดินเท้า จัดทำโดยกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นป้ายชี้ทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์ ติดตั้งเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร โดยขอใช้สัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มาใช้เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวบนป้ายชี้ทางสำหรับคนเดินเท้าของกรุงเทพมหานคร ด้วย

โดยนายวิจารณ์ อินทรชิต นายช่างโยธา ๖ กลุ่มงานเครื่องหมาย ๑ สำนักการจราจรและขนส่ง กรุงเทพมหานคร ผู้รับผิดชอบจัดทำป้ายชี้ทางของททท.ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ให้แนวคิดที่ต้องการให้เกิดความต่อเนื่องทางการสื่อสารให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

“เราเป็นองค์กรท้องถิ่น เล็ก ๆ ไม่เคยทำอะไรแบบนี้ พอลคิดจะทำก็ไม่อยากแปลกแยก ก็เลยไปขอที่เค้ามีใช้เป็นมาตรฐานอยู่แล้วมาใช้ ก็ของ ททท. คือทำสำหรับนักท่องเที่ยว..จริง ๆ มันควรจะมี ระเบียบออกมารองรับด้วยซ้ำนะ ว่าให้ใช้สัญลักษณ์ของ ททท. ให้เป็นระบบเดียวกัน ถ้าต่างคนต่างทำ ท้องถิ่นไปทำเอง มันประอะไปหมด (สัมภาษณ์, ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๘) .. ขาดความต่อเนื่อง นักท่องเที่ยวเองก็จะสับสน ถ้าใช้เหมือนกันนักท่องเที่ยวก็จะเข้าใจได้ง่าย นอกเมืองก็ภาพนี้ เข้ามาเมืองชั้นในก็เป็นสัญลักษณ์เดียวกัน.” (สัมภาษณ์, ๒๐ เมษายน ๒๕๔๙)

และให้แนวคิดสนับสนุนการใช้สัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยพิจารณาจากโบราณวัตถุที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ทั้งหมดว่า เครื่องปั้นดินเผาจากบ้านเชียงมีความโดดเด่นที่สุด

“ถ้าเราจะหาสัญลักษณ์ของความโดดเด่นที่เป็นโบราณวัตถุที่จะต้องถูกเก็บไว้ในพิพิธภัณฑ์ เราก็คงจะรวบรวมทั่วประเทศ ในกระบวนการทั้งหมดผมว่าบ้านเชียงเด่นที่สุด ถ้าจะมองเรื่องความเก่าไปมากกว่านั้น ต้องมองไปทางธรณีวิทยาก็ต้องไดโนเสาร์ สุโขทัยไม่มีโบราณวัตถุ เป็นโบราณสถาน เด่นตรงนั้นมากกว่า ในลักษณะสัญลักษณ์ คนไทยเข้าใจได้แน่นอนว่าเป็นบ้านเชียง พอเราใช้เป็นสัญลักษณ์ของพิพิธภัณฑ์ ถ้าต่างชาติเข้าใจได้ มันก็จะทำให้บ้านเชียงเด่นขึ้นด้วย” (สัมภาษณ์, ๒๐ เมษายน ๒๕๔๙)

“เห็นก็นึกถึง ศิลปะเก่า ๆ ต้องรู้ก่อนว่านี่คือ หม้อบ้านเชียง บ้านเชียงก็คือเก่า ถ้าไม่มีลายก็ไม่ใช่พิพิธภัณฑ์ คิดว่าเข้าใจนะว่าทำไม ททท. ถึงใช้ “บ้านเชียง” เพราะมันดังทั่วโลก ถ้าคนที่สนใจจะดูหม้อแบบนี้ ถ้วยโถลายแบบนี้ มีที่นี้ที่เดียว (ประเทศไทย) ... ใช่ “

ทั้งนี้ ในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่จะใช้สัญลักษณ์ "บ้านเชียง" เป็นสัญลักษณ์นั้น
พิจารณาจากสถานที่ท่องเที่ยวที่ใช้ชื่อขึ้นต้นด้วยพินิจภัณฑ์เป็นหลัก

"ผมมองชื่อเป็นหลัก ขึ้นต้นด้วยพินิจภัณฑ์เราก็จะใช้รูปแบบนี้ทั้งหมด ถึงแม้ว่าจะเป็น
กิ่งวิทย์ก็เถอะ ถ้าตั้งชื่อนั้นนะ เช่น หินแปลก เพื่อจะได้ไม่สับสน ...ตั้งชื่อนี้คงมี
ความหมายละว่าต้องมีการสะสม ถึงจะให้เด็กเข้าไปเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ หรือค้นคว้าด้วย
ตัวเองก็เถอะ"

รวมถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่ไม่ได้ใช้ชื่อขึ้นต้นด้วยพินิจภัณฑ์ แต่มีรูปแบบการจัดแสดงที่บอก
เล่าประวัติความเป็นมาและมีการจัดเก็บเป็นระบบตามมาตรฐานของพินิจภัณฑ์

" ไม่ใช่เรื่องของเก่าอย่างเดียว ต้องมีข้อมูลทางวิชาการ ต้องมีเรื่องลำดับของความ
เป็นมาด้วย ไม่ใช่ว่าเก่าอย่างเดียวแล้วเก็บ ต้องมีการจัดแบ่งหมวดหมู่ มีจำนวนปริมาณที่ชัดเจน
มีที่มาที่ไป ..เช่นอุทยานเฉลิมพระเกียรติ.มีลักษณะเป็นพินิจภัณฑ์ด้วย ไม่ใช่โบราณสถาน คำขึ้น
ทะเบียนโบราณสถานไว้ แต่เป็นการรวบรวมเก็บเพื่อเล่าที่มาที่ไป สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
บอกรวิชีวิตของคนย่านแคว้นนั้นด้วย "(วิจารณ์ อินทรชิต, สัมภาษณ์, ๒๐ เมษายน ๒๕๔๙)

ดังนั้น จะทำการวิเคราะห์ต่อไปว่า การเข้ารหัสสัญลักษณ์ "บ้านเชียง" เป็นสัญลักษณ์
สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพินิจภัณฑ์ ทั้งพินิจภัณฑ์ที่ใช้ชื่อขึ้นต้นว่าพินิจภัณฑ์ และไม่ใช่ชื่อว่า
พินิจภัณฑ์ จะมีวิธีการอย่างไร และเกิดเป็นสารลักษณะใด โดยมีป้ายชี้ทางสำหรับคนเดินเท้าที่
ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษาจำนวน ๗ ป้าย ดังนี้

ป้ายที่ ๔.๒๔ ป้ายชี้ทางพินิจภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร

ป้ายที่ ๔.๒๙ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ช้างต้น

ป้ายที่ ๔.๓๐ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์ปิ่นใหญ่

ป้ายที่ ๔.๓๑ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์หินแปลก และป้ายที่ ๔.๓๒ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก

ป้ายที่ ๔.๓๓ ป้ายชี้ทางหอศิลป์แห่งชาติ

ป้ายที่ ๔.๓๔ ป้ายชี้ทางอุทยานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

การจัดทำป้ายชี้ทางสำหรับคนเดินเท้า มีต้องขออนุญาตและใช้กฎหมายของกรมทางหลวงดังเช่นป้ายชี้ทางสำหรับรถยนต์ เนื่องจากเป็นป้ายติดตั้งในเขตพื้นที่ของกทม. โดยนายวิจารณ์ อินทรชิต นายช่างศิลป์ ๖ กลุ่มงานเครื่องหมาย ๑ สำนักการจราจรและขนส่ง กรุงเทพมหานคร ผู้รับผิดชอบการจัดทำป้ายดังกล่าวให้เหตุผลว่า

“กรมทางหลวงจะมีระเบียบของเค้า คือถ้ามีป้ายหรือสาธารณูปโภคใด ๆ ที่ติดในเขตของกรมทางที่เค้ากันแนวไว้ เค้าจะต้องเป็นคนดูแล หมายความว่า ให้เสนอแบบไปให้เป็นไปตามมาตรฐานเค้า หรือออกแบบไปให้เค้าอนุมัติเห็นชอบ แต่ของ กทม. เราดูแลพื้นที่ที่เป็นกทม.เอง เราพิจารณาเอง ไม่ต้องขอใคร” (วิจารณ์ อินทรชิต, นายช่างโยธา ๖ กลุ่มงานเครื่องหมาย ๑ สำนักการจราจรและขนส่ง กรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, ๒๐ เมษายน ๒๕๔๙)

เมื่อพิจารณาการเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” กับป้ายชี้ทางสำหรับคนเดินเท้าตามมาตรฐานการจัดทำป้ายของกรุงเทพมหานครพบว่านอกจากสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” และชื่อสถานที่ที่ท่องเที่ยวแล้ว ยังประกอบด้วยภาพ ดัชนีและสัญลักษณ์ ดังนี้

ป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวนอนปลายลูกศร เป็นสัญลักษณ์ผสมดัชนี กล่าวคือ เป็นสัญลักษณ์ของป้ายชี้ทาง ปลายแหลมส่วนท้ายป้ายเป็นดัชนีแสดงทิศทาง ทำหน้าที่ในการสร้างความต่อเนื่องทางการสื่อสาร (phatic function) ตามแนวคิดของ Ashwin กล่าวคือ สร้างความต่อเนื่องระหว่างตัวสารกับนักท่องเที่ยว ด้วยการชี้ทิศทางให้ทราบว่าจากจุดที่ป้ายติดตั้งจะต้องใช้ทิศทางใดเพื่อไปสู่สถานที่ท่องเที่ยว

“เป็นป้ายสี่เหลี่ยมตามแบบมาตรฐานป้ายแนะนำข้อมูลที่ใช้เป็นสากล โดยเป็นป้ายที่แสดงเครื่องหมายลูกศรในตัว” (วิจารณ์ อินทรชิต, นายช่างโยธา ๖ กลุ่มงานเครื่องหมาย ๑ สำนักการจราจรและขนส่ง, สัมภาษณ์, ๒๐ เมษายน ๒๕๔๙)

สี เป็นสัญลักษณ์ของประเภทสถานที่

“แบ่งเป็น ๓ สี น้ำตาลสำหรับสถานที่ท่องเที่ยว สีเขียวใช้กับสถานที่ราชการ สีน้ำเงินก็โรงพยาบาล” (สัมภาษณ์, ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๘)

การจัดองค์ประกอบ (layout) แบบวางเคียงกัน (juxtaposition) เป็นดัชนีบังคับทิศทาง การเข้ารหัสให้เป็นไปตามแนวนอน โดยจัดเรียงป้ายในชุดเดียวกัน ตามการหมุนของเข็มนาฬิกา

“หมุนตามเข็มนาฬิกา เริ่มจากทิศเหนือ เริ่มจากบนมาล่าง หนึ่งชุดมีหกป้าย บนมาล่าง เอาทิศเหนือไว้บนสุด แล้วไล่มา วนมาตามทิศ ไกลใกล้ไม่สำคัญ ไปทิศเดียวกันเรียงลำดับใกล้ไกล บางอันมีไขว้เขว เป็นเรื่องเทคนิคการติดตั้งแล้ว” (วิจารณ์ อินทรชิต, สัมภาษณ์, ๒๐ เมษายน ๒๕๔๙)

ตัวเลข เป็นสัญลักษณ์ของระยะทางจากตำแหน่งติดตั้งป้ายถึงพิพิธภัณฑ์ ช่วยในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว

“ตัวเลขทำให้คนเดินพอจะคะเนได้ว่าจะเดินไปประมาณเท่าไร ระยะก็ไม่เป๊ะ จะบอกเป็นเลขกลมเพื่อให้เข้าใจได้ง่าย คะเนได้ง่าย ส่วนถ้าใกล้แล้วจะไม่ใส่ตัวเลข เดี่ยวพอใส่แล้วดูจะไม่ใกล้เคียง” (สัมภาษณ์, ๒๐ เมษายน ๒๕๔๙)

สถานที่ (place) บนทางเท้าเขตกรุงเทพมหานคร เป็นดัชนีโดยคู่ความสัมพันธ์กับป้ายกับสถานที่ท่องเที่ยวตามที่ปรากฏชื่อบนป้ายเป็นป้ายชี้ทางสำหรับคนเดินเท้าและเป็นดัชนีแสดงถึงการมีอยู่ของสถานที่แห่งนั้น ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร

โดยจะทำการวิเคราะห์ต่อไปว่าการเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” กับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่ขึ้นต้นว่าพิพิธภัณฑ์ และไม่ใช่ชื่อขึ้นต้นว่าพิพิธภัณฑ์ โดยเข้ารหัสเป็นป้ายรวมกับสถานที่ท่องเที่ยวประเภทอื่น ๆ จะมีวิธีการและเกิดเป็นสารลักษณะอย่างไร ดังนี้

๑.๔.๑ ป้ายชี้ทางสถานที่ท่องเที่ยวที่ใช้ชื่อขึ้นต้นว่า “พิพิธภัณฑ์” จำนวน ๕ ป้าย ดังนี้

ก. ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์สถาน พระนคร (ป้ายที่ ๔.๒๘)

ป้ายที่ ๔.๒๘ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร

จากป้ายที่ ๔.๒๘ เป็นการเข้ารหัสภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอย กับตัวเลขระยะทางกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ” ด้วยการวางเคียงกันตามแนวนอนเพื่อเชื่อมต่อรหัสตามลำดับจากด้านในออกด้านนอกบนป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าสมมติขึ้นที่ทิศทาง โดยเข้ารหัสเป็นป้ายรวม ๖ ป้ายแต่ไม่มีข้อจำกัดในเรื่องระยะเวลาการอ่านป้ายเพียงชั่วระยะเวลาชั่วเล็งมองขณะขับรถผ่านด้วยความเร็วปกติดังเช่นป้ายชี้ทางสำหรับรถยนต์

โดยเข้ารหัสเป็นป้ายรวมชุดเดียวกับป้ายสถานที่ท่องเที่ยวประเภทโบราณสถาน โรงละคร และ ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว กล่าวคือ

ป้ายชี้ทางสนามหลวงเข้ารหัสด้วยการโยงคู่ความสัมพันธ์เจดีย์ร้างกับสถานที่ประเภท “โบราณสถาน” โดยเข้ารหัสภาพเหมือนเจดีย์ร้างเป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทโบราณสถาน และเชื่อมต่อกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อเฉพาะ คือ “สนามหลวง” เพื่อปิดให้ตีความเป็น “สนามหลวง” อันเป็นสารที่ต้องการเพียงความรู้ทั่วไปในวัฒนธรรมไทยว่าเจดีย์ร้างเป็นสิ่งที่ได้ในโบราณสถานทั่วไปเป็นความรู้อ้างอิง

ป้ายชี้ทางวัดพระแก้วเข้ารหัสด้วยการโยงคู่ความสัมพันธ์เจดีย์และธรรมจักรกับสถานที่ประเภท “วัด” ด้วยการเชื่อมต่อภาพเหมือนเจดีย์และธรรมจักรกับไวยากรณ์

ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “วัด” เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทวัด และเชื่อมต่อกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อเฉพาะ คือ “พระแก้ว” เพื่อเปิดให้ตีความเป็น “วัดพระแก้ว” อันเป็นสารที่ต้องการเพียงความรู้ทั่วไปในวัฒนธรรมไทยว่าเจดีย์เป็นสิ่งที่ได้ในวัดทั่วไปเป็นความรู้อ้างอิงและความรู้ทั่วไปในวัฒนธรรมสากลว่าธรรมจักรเป็นสัญลักษณ์สากลของพุทธศาสนาเป็นความรู้อ้างอิง

ป้ายชี้ทาง “ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว” เข้ารหัสด้วยการโยงคู่ความสัมพันธ์ตัวอักษรขึ้นต้น I กับคำว่า Information ด้วยการเข้ารหัสภาพเหมือนตัวอักษรไอผสมกับสีเขียวเป็นสัญลักษณ์ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว อันเป็นสารที่ต้องการเพียงความรู้ทั่วไปว่า “I” ย่อมาจาก Information และเป็นสัญลักษณ์สากลของศูนย์ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว

การเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นป้ายรวมอยู่ในป้ายชุดเดียวกันกับป้ายชี้ทางที่กล่าวถึง จึงเปิดให้ตีความโดยใช้วิธีการเข้ารหัสป้ายดังกล่าวเป็นความรู้อ้างอิง คือเชื่อมต่อกภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอยกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑ” เป็นสัญลักษณ์ของพิพิธภัณฑจัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดีโดยใช้ความรู้ทั่วไปในวัฒนธรรมไทยเป็นความรู้อ้างอิงหรือเป็นพิพิธภัณฑเครื่องปั้นดินเผาโดยใช้ความรู้ทั่วไปในชีวิตประจำวันเป็นความรู้อ้างอิง มิใช่เป็นเครื่องหมายของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ

แต่ถึงกระนั้นก็ตามภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอยก็สามารถเกื้อหนุนภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ท่องเที่ยว “พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ” ให้กระจ่างแจ้งขึ้นว่าเป็นพิพิธภัณฑจัดแสดงโบราณวัตถุที่พบจากแหล่งโบราณคดี

โดยนายสมชาย ณ นครพนม ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร ให้แนวคิดสนับสนุนว่า “๙๙ เปอร์เซนต์ของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติคือ ของเก่า เพราะฉะนั้นน่าจะดี เพราะมันหมายถึงอะไรก็ได้ที่เกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี สำหรับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร ในความเห็นของdirector ผมยอมรับได้ เพราะบ้านเชียงหมายถึง วัฒนธรรมทุกวัฒนธรรม ที่ปรากฏบนผืนแผ่นดินไทย แทนมรดกไทย แสดงถึงความเป็นโบราณวัตถุ.” (สัมภาษณ์, ๒ ธันวาคม ๒๕๔๘)

แต่เมื่อเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑบนป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ช้างต้น ซึ่งเป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับช้างหลวง มิได้จัดแสดงเรื่องราวประวัติศาสตร์โบราณคดีทั่วไปดังเช่นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร จึงส่งผลที่แตกต่างกัน ดังนี้

ข. ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ช้างต้น (ป้ายที่ ๔.๒๙)

ป้ายที่ ๔.๒๙

ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ช้างต้น

จากป้ายที่ ๔.๒๙ เป็นการเข้ารหัสความคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง ลายก้นหอย ตัวเลขระยะทาง ไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ "พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ" ต่อท้ายด้วยชื่อเฉพาะเรื่องราวที่จัดแสดง "ช้างต้น" ด้วยการวางเคียงกันตามแนวนอนเพื่อเชื่อมต่อ รหัสตามลำดับจากด้านในออกด้านนอกบนป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าผสมดัชนีชี้ทิศทาง โดยเข้ารหัสรวมเป็นป้ายชุดเดียวกับป้ายสถานที่ท่องเที่ยวประเภทโบราณสถาน และสวนสัตว์

ป้ายชี้ทาง "พระที่นั่งวิมานเมฆ" "พระที่นั่งอภิเศกดุสิต" และ "พระที่นั่งอนันตสมาคม" เข้ารหัสด้วยการโยงคู่ความสัมพันธ์เจดีย์ร้างกับสถานที่ประเภท "โบราณสถาน" เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทโบราณสถาน และเชื่อมต่อกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทโบราณสถาน "พระที่นั่ง" และชื่อเฉพาะเพื่อไม่ให้ตีความเป็น "สนามหลวง" อันเป็นวิธีการเข้ารหัสที่เกิดเป็นสารที่ต้องการเพียงความรู้ทั่วไปในวัฒนธรรมไทยว่าเจดีย์ร้างเป็นสิ่งที่ได้ในโบราณสถานทั่วไปเป็นความรู้อ้างอิง

ป้ายชี้ทาง "สวนสัตว์ดุสิต" เข้ารหัสด้วยการโยงคู่ความสัมพันธ์สัตว์กับสถานที่ประเภท "สวนสัตว์" ด้วยการเชื่อมต่อภาพเหมือนสัตว์กับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ "สวนสัตว์" เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทสวนสัตว์ และเชื่อมต่อกับชื่อเฉพาะ "ดุสิต" เพื่อไม่ให้ตีความเป็นสวนสัตว์อื่น

การเข้ารหัสสัญลักษณ์ "บ้านเชียง" เป็นป้ายรวมอยู่ในป้ายชุดเดียวกับป้ายชี้ทางดังกล่าวข้างต้น จึงปิดให้ตีความโดยใช้วิธีการเข้ารหัสของป้ายดังกล่าวเป็นความรู้อ้างอิง คือเชื่อมต่อภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอยกับชื่อประเภทสถานที่ "พิพิธภัณฑ" เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑที่จัดแสดงโบราณวัตถุจาก

แหล่งโบราณคดี และเชื่อมต่อกับชื่อเฉพาะ "ช้างต้น" เป็นพิพิธภัณฑ์จัดแสดงโบราณวัตถุเกี่ยวกับช้างที่พบจากแหล่งโบราณคดี

หรือเชื่อมต่อกับกับไวยากรณ์ภาษาโดยใช้ความรู้ในชีวิตประจำวันว่า ภาพเครื่องปั้นดินเผาเป็นตัวแทนของเครื่องปั้นดินเผา และชื่อเฉพาะ "ช้างต้น" ซึ่งมีใช้ความรู้ทั่วไปของสาธารณชนเป็นตัวแทนของ "ช้าง" เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์ที่จัดแสดงเครื่องปั้นดินเผา หรือ พิพิธภัณฑ์ที่จัดแสดงเรื่องเกี่ยวกับช้าง มิใช่เป็นเครื่องหมายของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์

โดยนางกาญจนา โอษฐ์ยิ้มพราย หัวหน้าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ช้างต้น ให้แนวคิดสนับสนุนในเรื่องนี้ว่า

"ใช้หม้อบ้านเชียงสำหรับที่อื่นอาจจะเหมาะ แต่ที่นี่ไม่เหมาะสมเพราะไม่มีความหลากหลายในเนื้อหาเหมือนที่อื่น ที่นี่เป็นเรื่องเฉพาะทางเกี่ยวกับช้างต้นอย่างเดียว รูปหม้อมันไม่บ่งบอกในเนื้อหาว่าจัดแสดงแบบไหน พอเห็นคนก็คาดหวังว่าจะได้ดูของเก่า"
(สัมภาษณ์, ๕ มกราคม ๒๕๔๙)

ค. ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์ป็นใหญ่ (ป้ายที่ ๔.๓๐)

ป้ายที่ ๔.๓๐

ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์ป็นใหญ่

จากป้ายที่ ๔.๓๐เป็นการเข้ารหัสภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอย ตัวเลขระยะทาง ไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑ” ต่อท้ายด้วยชื่อเฉพาะของจัดแสดง “ปืนใหญ่” ด้วยการวางเคียงกันตามแนวนอนเพื่อเชื่อมต่อรหัสตามลำดับจากด้านในออกด้านนอกบนป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าผสมดัชนีชี้ทิศทาง โดย เข้ารหัสรวมเป็นป้ายชุดเดียวกับป้ายสถานที่ราชการ คือ “กระทรวงกลาโหม”

ป้ายชี้ทาง “กระทรวงกลาโหม” เข้ารหัสด้วยการโยงคู่ความสัมพันธ์อาคารประเภทเดียวกับสถานที่ราชการ ด้วยการเข้ารหัสภาพเหมือนอาคารประเภทตึกผสมสีเขียวเป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ราชการ เชื่อมต่อกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ราชการ “กระทรวง” และชื่อเฉพาะ “กลาโหม” เพื่อปิดให้ตีความเป็นสถานที่ราชการประเภทกระทรวง และเป็นกระทรวงกลาโหม มิใช่กระทรวงอื่น เป็นสารที่ต้องการเพียงความรู้ในชีวิตประจำวันทั่วไปว่า กระทรวงกลาโหมเป็นสถานที่ราชการ

การเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” รวมอยู่ในป้ายชุดเดียวกันกับป้ายชี้ทางกระทรวงกลาโหม จึงปิดให้ตีความโดยใช้วิธีการเข้ารหัสป้ายชี้ทางกระทรวงกลาโหมซึ่งใช้ความรู้ในชีวิตประจำวันเป็นความรู้อ้างอิง คือเชื่อมต่อภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอยกับชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑ” เป็นพิพิธภัณฑจัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี และเชื่อมต่อกับชื่อเฉพาะ “ปืนใหญ่” เป็นพิพิธภัณฑจัดแสดงโบราณวัตถุประเภทปืนใหญ่ที่พบจากแหล่งโบราณคดี หรือเชื่อมต่อภาพกับไวยากรณ์ภาษาโดยใช้ความรู้ในชีวิตประจำวันว่า ภาพเครื่องปั้นดินเผาเป็นตัวแทนของเครื่องปั้นดินเผา และชื่อเฉพาะ “ปืนใหญ่” เป็นตัวแทนของ “ปืนใหญ่” เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑที่จัดแสดงเครื่องปั้นดินเผา หรือ พิพิธภัณฑที่จัดแสดงปืนใหญ่ มิใช่เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ

นอกจากนี้ การเข้ารหัสด้วยการไม่มีตัวเลขเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของการมาถึงสถานที่ท่องเที่ยวแล้วนั้น เป็นสารที่ต้องการความรู้จากการเป็นสมาชิกในกลุ่มวัฒนธรรมที่รู้จักพิพิธภัณฑปืนใหญ่เป็นความรู้อ้างอิง เพราะแม้จะมีปืนใหญ่จัดแสดงในระยะมองเห็นได้จากป้าย แต่เป็นการจัดแสดงในลานกลางแจ้งมิใช่รูปแบบพิพิธภัณฑที่จัดแสดงในอาคารตามความรู้ทั่วไปของสาธารณชน

ง. ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์หินแปลก และ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก (ป้ายที่ ๔.๓๑ และ ๔.๓๒)

ป้ายที่ ๔.๓๑ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์หินแปลก และป้ายที่ ๓๒ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก

จากป้ายที่ ๔.๓๑ และ ๔.๓๒ เป็นการเข้ารหัสภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผา บ้านเชียงลายก้นหอย ตัวเลขระยะทาง ไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑ์” ต่อท้ายด้วยชื่อเฉพาะของจัดแสดง “หินแปลก” และเรื่องราวที่จัดแสดง “ชาวบางกอก” ด้วยการวางเคียงกันตามแนวนอนเพื่อเชื่อมต่อรหัสตามลำดับจากด้านในออกด้านนอกบนป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าผสมดัชนีชี้ทิศทางโดยเข้ารหัสรวมเป็นป้ายชุดเดียวกับป้ายที่ทำการไปรษณีย์ คือ “ไปรษณีย์กลาง” เข้ารหัสด้วยการโยงคู่ความสัมพันธ์อาคารประเภทตึกกับสถานที่ราชการ ด้วยการเข้ารหัสภาพเหมือนอาคารประเภทตึกผสมสีเขียวเป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ราชการ เชื่อม ต่อ กับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ราชการ “ไปรษณีย์” และชื่อเฉพาะ “กลาง” เพื่อเปิดให้ตีความเป็นสถานที่ราชการประเภทที่ทำการไปรษณีย์และเป็นไปรษณีย์กลางมิใช่ไปรษณีย์อื่น เป็นสารที่ต้องการเพียงความรู้ในชีวิตประจำวันทั่วไปว่าที่ทำการไปรษณีย์เป็นสถานที่ราชการ

การเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” โดยรวมอยู่ในป้ายชุดเดียวกัน เป็นรหัสที่เปิดให้ตีความโดยใช้วิธีการเข้ารหัสป้ายชี้ทางไปรษณีย์กลางเป็นความรู้อ้างอิง เป็นพิพิธภัณฑ์จัดแสดงโบราณวัตถุประเภทหินที่พบจากแหล่งโบราณคดีหรือพิพิธภัณฑ์หินหรือพิพิธภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา (ป้ายที่ ๔.๓๑) และพิพิธภัณฑ์ที่จัดแสดงโบราณวัตถุเกี่ยวกับชาวบางกอกหรือพิพิธภัณฑ์จัดแสดงเครื่องปั้นดินเผาของชาวบางกอก (ป้ายที่ ๔.๓๒) มิใช่เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์

จากที่กล่าวมาในข้อ ๑.๔.๑ สรุปได้ว่า การเข้ารหัสภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผา บ้านเชียงลายก้นหอย กับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อสถานที่ท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ทั่วไป

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เฉพาะเรื่อง และพิพิธภัณฑ์เฉพาะเรื่อง รวมกับป้ายชี้ทางสถานที่ราชการ สถานที่ท่องเที่ยวประเภทวัด โบราณสถานและสวนสัตว์ เป็นวิธีการที่ปิดให้ตีความโดยใช้วิธีการ เข้ารหัสป้ายชี้ทางดังกล่าวถึงเป็นความรู้อ้างอิง คือโยงคู่ความสัมพันธ์ของที่พบได้ทั่วไปในสถานที่ แต่ละประเภทกับสถานที่ประเภทนั้นตามหลักอนุมาณัย ด้วยการเชื่อมต่อภาพคล้ายเครื่องบิน ดิน เภาพ้านเฉียงลายกันหอยกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “พิพิธภัณฑ์” เป็นพิพิธภัณฑ์ ที่จัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดีหรือพิพิธภัณฑ์เครื่องบินดินเผา มิใช่เป็นสัญลักษณ์ของ สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์เช่นเดียวกับในป้ายชี้ทางสำหรับรถยนต์ ดังสรุปผลตามตาราง ที่ ๔.๕

ตารางที่ ๔.๕ สรุปการเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์บน ป้ายชี้ทางสำหรับคนเดินเท้า : ป้ายที่ใช้ชื่อขึ้นต้นว่าพิพิธภัณฑ์

ประเภทสถานที่	ชื่อบนป้ายชี้ทาง	การเข้ารหัส	สถานที่(ทางเท้า/ กรุงเทพฯ)	
			ผูกติด	ไม่ผูกติด
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ทั่วไป	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ	ปิดให้ตีความเป็นพิพิธภัณฑ์จัดแสดงโบราณวัตถุจากโบราณคดี/ พิพิธภัณฑ์เครื่องบินดินเผา	ผูกติดกับ	สถานที่
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เฉพาะเรื่อง	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ช้างต้นเรื่อง	ปิดให้ตีความเป็นพิพิธภัณฑ์จัดแสดงโบราณวัตถุเกี่ยวกับช้างที่พบจากแหล่งโบราณคดี/ พิพิธภัณฑ์เครื่องบินดินเผา	ผูกติดกับ	สถานที่
พิพิธภัณฑ์เฉพาะเรื่อง	พิพิธภัณฑ์ป็นใหญ่	ปิดให้ตีความเป็นพิพิธภัณฑ์จัดแสดงป็นใหญ่จากแหล่งโบราณคดี/ พิพิธภัณฑ์เครื่องบินดินเผา/พิพิธภัณฑ์ป็นใหญ่	ผูกติดกับ	สถานที่
	พิพิธภัณฑ์หินแปลก	ปิดให้ตีความเป็นพิพิธภัณฑ์จัดแสดงโบราณวัตถุประเภทหินจากแหล่งโบราณคดี/พิพิธภัณฑ์หิน/พิพิธภัณฑ์เครื่องบินดินเผา	ผูกติดกับ	สถานที่
	พิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก	ปิดให้ตีความเป็นพิพิธภัณฑ์จัดแสดงโบราณวัตถุ/เครื่องบินดินเผาของชาวบางกอก	ผูกติดกับ	สถานที่

โดยเป็นการเข้ารหัสที่ทำให้เป็นสารที่มีลักษณะเช่นเดียวกับการเข้ารหัสเป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์บนป้ายชี้ทางสำหรับรถยนต์ดังกล่าวถึงแล้วข้างต้น ส่วนเมื่อเข้ารหัสเป็นสัญลักษณ์บนป้ายชี้ทางสถานที่ท่องเที่ยวที่มีได้ใช้ชื่อขึ้นต้นว่า “พิพิธภัณฑ์” จะทำให้เกิดเป็นสารลักษณะอย่างไร ดังจะวิเคราะห์ต่อไปนี้

๑.๔.๒ ป้ายชี้ทางสถานที่ท่องเที่ยวที่ไม่ใช้ชื่อชั้นต้นว่า “พิพิธภัณฑ์”
จำนวน ๒ ป้าย ดังนี้

ก. ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ (ป้ายที่ ๔.๓๓)

ป้ายที่ ๔.๓๓ ป้ายชี้ทางหอศิลป์แห่งชาติ

จากป้ายที่ ๔.๓๓เป็นการเข้ารหัสภาพคล้ายเครื่องบินดินเผาบ้านเชียง
ลายก้นหอย ตัวเลขระยะทาง ไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อ “หอศิลป์แห่งชาติ” ด้วยการวางเคียงกัน
ตามแนวนอนเพื่อเชื่อมต่อรหัสตามลำดับจากด้านในออกด้านนอกบนป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าผสม
ดัชนีชี้ทิศทาง โดยมีได้ใช้ชื่อเป็นทางการของสถานที่ท่องเที่ยว แต่ใช้ชื่อย่อคือ “หอศิลป์แห่งชาติ”
โดยนายวิจารณ์ อินทรชิต ให้แนวคิดในเรื่องนี้ว่า

“หอศิลป์เป็นพิพิธภัณฑ์ อันนี้ชื่อจริง ๆ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
แต่กรณีเราใช้เพื่อความเข้าใจให้ชัดเจนมากกว่า บางอันย่อแล้วได้ใจความ บางอันย่อแล้วมัน
ไม่ได้ก็เลยต้องปล่อย คือถ้าชื่อไหนยาวมากก็จะย่อให้เป็นคำสั้นที่เข้าใจกันได้” (สัมภาษณ์, ๒๐
เมษายน ๒๕๔๙)

เมื่อเข้ารหัสรวมเป็นป้ายชุดเดียวกับป้ายสถานที่ท่องเที่ยวถนนข้าวสาร
ซึ่งเข้ารหัสด้วยการโยงคู่ความสัมพันธ์กับสถานที่ประเภทถนน ด้วยการเชื่อมต่อภาพเหมือนรถ
กับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “ถนน” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ประเภทถนน และ
เชื่อมต่อกับชื่อเฉพาะ “ข้าวสาร” เพื่อไม่ให้ตีความเป็นถนนอื่น เป็นสารที่ใช้เพียงความรู้ในชีวิต
ประจำวันว่ารถเป็นสิ่งที่แล่นอยู่บนถนนทั่วไปเป็นความรู้อ้างอิง

การเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นป้ายรวมอยู่ในป้ายชุดเดียวกัน
กับป้ายชี้ทางถนนข้าวสาร จึงปิดให้ตีความโดยใช้วิธีการเข้ารหัสป้ายชี้ทางถนนข้าวสารเป็น
ความรู้อ้างอิง คือเชื่อมต่อภาพคล้ายเครื่องบินดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอยกับชื่อประเภทสถานที่
“หอศิลป์” เป็นหอศิลป์จัดแสดงเครื่องบินดินเผามีใช่สัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภท

พิพิธภัณฑท์ โดย คุณกชพร หัสติน, นักวิชาการช่างศิลป์ ๗ ว.พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ ให้แนวคิดสนับสนุนประเด็นนี้ว่า

“หม้อบ้านเชียง มันสื่อเฉพาะของบ้านเชียง ไม่สามารถสื่อถึงคำว่า “พิพิธภัณฑท์” จริงๆ แล้วมันน่าสนใจนะ เพราะการที่คนเอามันมาใช้ก็แสดงให้เห็นได้ว่า คำเห็นว่า มีคุณค่า ถึงเลือกใช้ แต่มันไม่เหมาะกับทุกโอกาส อย่างกรณีนี้มันไม่สื่อถึงอะไรเลย หอศิลป์เจ้าฟ้า เกี่ยวกับการศิลปะแสดงวิวัฒนาการของศิลปะในประเทศไทย ตั้งแต่ปลายอยุธยา เรียงลำดับ แต่ละยุคสมัย ให้เห็นพัฒนาการ ความเปลี่ยนแปลงมาจนถึงปัจจุบัน แล้วก็ต่อด้วยนิทรรศการ หมุนเวียน ไปตามหัวเรื่อง ของที่นี้จะมีตั้งแต่งานไทยประเพณี ภาพพระบฏ สมุดข่อย ภาพวาด ประติมากรรม สื่อผสม ภาพพิมพ์ คือ เป็นงานวิจิตรศิลป์ และทัศนศิลป์ ไม่เกี่ยวกับบ้านเชียงเลย (สัมภาษณ์, ๒ ธันวาคม ๒๕๔๘)

ข. ป้ายชี้ทางอุทยานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทราบา
(ป้ายที่ ๔.๓๔)

ป้ายที่ ๔.๓๓ ป้ายชี้ทางอุทยานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทราบา

จากป้ายที่ ๔.๓๓ เป็นการเข้ารหัสสภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง ลายกันหอย ตัวเลขระยะทาง ไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อเฉพาะ “อุทยานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทราบา” ด้วยการวางเคียงกันตามแนวนอนเพื่อเชื่อมต่อรหัสตามลำดับจากด้านในออกด้านนอกบนป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าผสมดัชนีชี้ทิศทาง โดยเข้ารหัสรวมเป็นป้ายชุดเดียวกับป้ายสถานที่ท่องเที่ยวประเภทวัด

โดยป้ายชี้ทางสถานที่ท่องเที่ยวประเภทวัดเข้ารหัสด้วยการโยงคู่ ความสัมพันธ์เจดีย์และธรรมจักรกับสถานที่ประเภท “วัด” ด้วยการเชื่อมต่อภาพเหมือนเจดีย์และธรรมจักรกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ “วัด” เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทวัด และเชื่อมต่อกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อเฉพาะ คือ “อนงคาราม” และ “พิชัยญาติ

การาม" เพื่อไม่ให้ตีความเป็นวัดอื่น อันเป็นสารที่ต้องการเพียงความรู้ทั่วไปในวัฒนธรรมไทยว่า เจดีย์เป็นสิ่งที่ได้ในวัดทั่วไปเป็นความรู้อ้างอิงและความรู้ทั่วไปในวัฒนธรรมสากลว่าธรรมจักรเป็น สัญลักษณ์สากลของพุทธศาสนาเป็นความรู้อ้างอิง

การเข้ารหัสสัญลักษณ์ "บ้านเชียง" เป็นป้ายรวมอยู่ในป้ายชุดเดียวกัน กับป้ายชี้ทางสถานที่ท่องเที่ยวประเภทวัด จึงปิดให้ตีความโดยใช้วิธีการเข้ารหัสป้ายชี้ทางสถานที่ ท่องเที่ยวประเภทวัดเป็นความรู้อ้างอิง คือเชื่อมต่อภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายกัน หอยกับชื่อเฉพาะเป็นสถานที่พักผ่อนที่จัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี/จัดแสดง เครื่องปั้นดินเผา มิใช่สัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์ โดยคุณสมบัติ แยม อุทัย หัวหน้าฝ่ายพิพิธภัณฑ์ อุทยานเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทร์ราชบรรมราชชนนี ให้ แนวคิดสนับสนุนในเรื่องนี้ว่า

"ถ้าเป็นตัวพี พี่นึกถึงบ้านเชียง ถ้าคนศึกษา เคยเรียนประวัติศาสตร์ โบราณคดีมา จะเข้าใจว่ามันแสดงว่าเป็นโบราณสถาน ของโบราณ อะไรซักอย่าง แต่ถ้าคนไม่เคยศึกษา ก็จะไม่ลึกซึ้ง จะคิดว่าทำไมต้องเอาหม้อมาเป็นสัญลักษณ์....หม้อบ้านเชียงตัวพี จะ นึกถึง โบราณวัตถุ พวกเครื่องปั้นดินเผาเก่า ๆ พิพิธภัณฑ์มันเป็นสถานที่นะ ใช้หม้อมาเป็น สัญลักษณ์โดยรวม คิดว่ายังไม่ถึง มันน่าจะเป็นลายเส้นรูปทรงอาคาร ทรงจั่ว แล้วมีถ้อยคำย่อ พ. กำกับ อันนี้แสดงความคิดเห็นนะ หม้อนี้มันสื่อไม่ได้ร้อยเปอร์เซ็นต์" (สัมภาษณ์, ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘)

จากที่กล่าวมาในข้อ ๑.๔.๒ สรุปได้ว่า การเข้ารหัสภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผา บ้านเชียงลายกันหอยกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อสถานที่ท่องเที่ยว ที่ไม่ใช่ชื่อประเภทสถานที่ "พิพิธภัณฑ์" เป็นวิธีการที่ปิดให้ตีความเป็นประเภทสถานที่ตามที่ปรากฏชื่อในป้ายดังเช่นหอศิลป์ และอุทยาน โดยจัดแสดงเครื่องปั้นดินเผา/โบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี มิใช่สัญลักษณ์ของ สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์ ดังตารางที่ ๔.๖

ตารางที่ ๔.๖ สรุปการเข้ารหัสสัญลักษณ์ "บ้านเชียง" เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์บน ป้ายชี้ทางสำหรับคนเดินเท้า : ป้ายที่ไม่ใช่ชื่อขึ้นต้นว่าพิพิธภัณฑ์

ชื่อ	ชื่อบนป้ายชี้ทาง	การเข้ารหัส	สถานที่ (ทางเท้า / กรุงเทพฯ)	
			ถูกต้อง	ไม่ถูกต้อง
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เฉพาะเรื่อง	หอศิลป์แห่งชาติ	ปิดให้ตีความเป็นหอศิลป์จัดแสดง ประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา	ถูกต้องกับสถานที่	
พิพิธภัณฑ์เฉพาะเรื่อง	อุทยานเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทร์ฯ	ปิดให้ตีความเป็นอุทยานที่จัดแสดงโบราณวัตถุ จากแหล่งโบราณคดี/เครื่องปั้นดินเผา	ถูกต้องกับสถานที่	

จากที่กล่าวมาในข้อ ๑.๔ สรุปได้ว่า การเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์บนป้ายชี้ทางเดินเท้าเขตกรุงเทพมหานคร จำเป็นต้องใช้ควบคู่ไปกับชื่อประเภทสถานที่ท่องเที่ยว “พิพิธภัณฑ์” เพื่อไม่ให้ตีความอื่น แต่เป็นวิธีการที่เปิดให้ตีความเป็นพิพิธภัณฑ์จัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี/เครื่องปั้นดินเผา มิใช่สัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์เช่นเดียวกับการเข้ารหัสเป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์บนป้ายชี้ทางสำหรับรถยนต์ดังกล่าวถึงแล้วในข้อ ๑.๒ และ ๑.๓

อย่างไรก็ตาม ป้ายชี้ทางสำหรับคนเดินเท้า นั้นไม่มีกฎหมายบังคับใช้ตาม พรบ.กรมทางหลวงและไม่มีข้อจำกัดในเรื่องระยะเวลาในการอ่านดังเช่นป้ายชี้ทางสำหรับรถยนต์ ดังนั้นแม้ใช้ตัวอักษรขนาดเล็กและเป็นป้ายรวมจึงเป็นวิธีการที่ทำให้อ่านชื่อสถานที่ซึ่งเป็นดัชนีแสดงถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นจุดหมายปลายทางได้ แม้จะไม่เกิดประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ก็ตาม

จากที่กล่าวมาในข้อ ๑ สรุปได้ว่า การเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์บนป้ายชี้ทางทั่วประเทศ ไม่เกิดประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ เพราะเปิดให้ตีความเป็นพิพิธภัณฑ์ที่จัดแสดงโบราณวัตถุที่พบจากแหล่งโบราณคดี มิใช่สัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์

ดังนั้นเพื่อให้สามารถสื่อสารกับสาธารณชนได้ จึงควรลดขอบเขตการใช้เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์ประเภทที่จัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดีจะเกิดประสิทธิผลมากกว่า ได้แก่ ป้ายที่ ๔.๑ ป้ายที่ ๔.๒ ป้ายที่ ๔.๖ ป้ายที่ ๔.๘ ป้ายที่ ๔.๑๑-๑๗ และ ป้ายที่ ๔.๒๘ เพราะใช้เพียงความรู้ทั่วไปในวัฒนธรรมไทยและความรู้ทางภาษาซึ่งเป็นความรู้สากล แต่สำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่เคยเห็นเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงจนจดจำลักษณะเฉพาะตัวของเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงคือลายกันหอยได้และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนั้น ยังคงเป็นสารที่จำเป็นต้องได้รับการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งมากกว่านี้

แต่กระนั้นก็ตาม เนื่องจากพิพิธภัณฑ์ที่จัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดีแต่ละแห่งต่างก็มีโบราณวัตถุจัดแสดงที่โดดเด่นหลายชนิดแตกต่างกันไปไม่เฉพาะเครื่องปั้นดินเผา และจัดแสดงเรื่องราวโบราณคดีเฉพาะแต่ละแหล่ง/จังหวัด ไม่เฉพาะแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง ดังนั้นการใช้สัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ก็อาจจะทำให้ไม่ได้รับการยอมรับจากผู้บริหารของพิพิธภัณฑ์เหล่านั้น

ในหัวข้อถัดไป จะทำการวิเคราะห์การเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นดัชนีโยงคู่ความสัมพันธ์ลายกันหอยกับแหล่งโบราณคดีบ้านเชียงบนป้ายชี้ทางสถานที่ทั่วไปจากแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ว่าจะมีวิธีการและสารที่แตกต่างจากการเข้ารหัสเป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์บนป้ายชี้ทางทั่วประเทศหรือไม่อย่างไร

๒. การเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นดัชนีโยงคู่ความสัมพันธ์กับแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง

ลำดับแรกจะเป็นการนำเสนอการวิเคราะห์เพื่อให้เข้าใจถึงรหัสและการสื่อความหมายสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” ก่อนดังนี้

๒.๑ รหัสและการสื่อความหมายสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” บนป้ายชี้ทางสถานที่ทั่วไปจากแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง

นายรณฤทธิ์ ธนโกเศศ ผู้ออกแบบแนวความคิด (concept) โดยรวมของงานให้แนวคิดในการเลือกสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นดัชนีโยงคู่ความสัมพันธ์กับแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง ว่า “ความจริงโบราณวัตถุสำคัญของแหล่งโบราณคดีบ้านเชียงมีอยู่หลายประเภท เช่น เครื่องสำริด และ ลูกกลิ้งดินเผา แต่หม้อบ้านเชียงเป็นโบราณวัตถุที่คนทั่วไปรู้จักมากที่สุด (สัมภาษณ์, ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๘)

นางสาวอัจฉรา แซ่สาริกิจ หัวหน้าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ บ้านเชียง ให้แนวคิดสอดคล้องกันว่า “ภาชนะบ้านเชียงเป็นสัญลักษณ์ของบ้านเชียง ลายที่มีชื่อเสียงคือคนทั่วไปรู้จักคือลายวน ๆ กันหอย สามารถสื่อถึงบ้านเชียงได้” (สัมภาษณ์, ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๘)

นายชญา ปัญญาสุข ผู้ออกแบบป้าย ได้นำแนวความคิดที่ได้รับมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบป้าย ว่า “ในการทำป้ายนั้นต้องเลือกใช้สิ่งที่เป็นที่นิยมที่สุด ค้นหาคนที่สุด ที่เห็นลายลักษณะนี้จะเข้าใจได้ว่าเป็นบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี ไม่ใช่ที่อื่น ซึ่งเห็นว่า ลวดลายกันหอย (spiral) นั้น แม้จะมีใช้ในชุมชนโบราณหลายแห่งในโลก แต่ที่ใช้ลวดลายลักษณะนี้กับเครื่องปั้นดินเผา และมีลักษณะวนโค้งเหมือนลายนิ้วมือนี้ ที่อื่นไม่มีในลักษณะนี้ มีเฉพาะที่บ้านเชียงจึงเลือกมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ...(การใช้เป็นลายพื้นป้ายต้องการสื่อความหมายว่าที่นี่คือบ้านเชียง:ผู้วิจัย)..ใช่..

ใช้สีแนวธรรมชาติ (earth tone) มองว่าเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดินปั้นเป็นสีดินแดง แต่เราเบรกให้มันดูเป็น sepia เพื่อให้ background เข้ม เพื่อให้ตัวหนังสือลอยขึ้นมา” (สัมภาษณ์, ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๘)

เมื่อพิจารณาจากแนวความคิดในการนำสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” มาใช้เป็นดัชนีโยงคู่ความสัมพันธ์กับแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง แสดงให้เห็นว่าในมุมมองของผู้เข้ารหัส (encoder) นั้น ในบรรดาโบราณวัตถุทั้งหมดจากแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง เครื่องปั้นดินเผามีความโดดเด่นเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปจึงเลือกเครื่องปั้นดินเผาจากโบราณวัตถุทั้งหมดที่พบจากแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง เพื่อเป็นตัวแทนแบบอนุนามนัย (metonym) ด้วยการโยงคู่ความสัมพันธ์เครื่องปั้นดินเผา กับ

สถานที่ค้นพบคือแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง โดยใช้ลายก้นหอยเป็นตัวแทนเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอย ในลักษณะของการใช้ส่วนย่อยเป็นตัวแทนของส่วนรวม (synecdoche) ด้วยวิธีการอุปมาอุปไมย (metaphor) ภาพคล้ายลายก้นหอยเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงกับลายก้นหอยเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง เพื่อสื่อสารว่า "ที่นี่บ้านเชียง"

จากที่กล่าวมา เมื่อพิจารณารหัสของสัญลักษณ์ "บ้านเชียง" พบว่า เป็นรหัสประเภทภาพผสมดัชนี เป็นภาพเพราะคล้ายลายก้นหอยของเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง เป็นดัชนีเพราะเมื่อเห็นบนป้ายชี้ทางจากแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง ทำให้นึกโยงคู่ความสัมพันธ์กับเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงที่พบจากแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง

เป็นสารที่ต้องใช้ความรู้จากการเป็นสมาชิกในกลุ่มวัฒนธรรมที่เคยเห็นเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงจนจดจำลักษณะเฉพาะตัวของเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงคือลายก้นหอยได้และความรู้เกี่ยวกับประเภทแหล่งที่ค้นพบและจังหวัดที่ตั้ง เพื่อเป็นความรู้อ้างอิงกลับไปความหมายสากลคือเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงพบจากแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง

อย่างไรก็ตาม ภาพคล้ายลายก้นหอยเป็นรหัสที่เปิดให้ตีความ สอดคล้องกับแนวคิดของอาจารย์สมบัติ ต่อวัฒนชัย (สัมภาษณ์, ๒๙ ธันวาคม ๒๕๔๘) คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตอุเทนถวาย ให้ทัศนะว่า "คู่กับหม้อลายขมวดก้นหอย แต่ในป้ายไม่สื่อเลย ต้องจ้อง สีก็เกี่ยวมันดูดำ ๆ ถ้าเปลี่ยนสีพื้นให้ดูส้มแดง จะสื่อได้มากกว่า"

สอดคล้องกับคุณกชพร หัสดิน (สัมภาษณ์, ๒ ธันวาคม ๒๕๔๘) นักวิชาการช่างศิลป์ ๗ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ "สีมันไม่ใช่ ทำให้เกิดความรู้สึกว่าอะไรกันแน่..ถ้ามีหม้อก็อาจจะได้ อันนี้มีแต่ลาย แล้วสีมันทึม ๆ สื่อความหมายได้ไม่ชัดเจน...เอกลักษณ์ของหม้อบ้านเชียงในความเห็นของพี่คือ ลายกับสีของมัน หรือถ้าไม่มีสี ก็ต้องมีหม้อ ถ้ามีลายอย่างเดียวมันไม่สื่อถึงบ้านเชียง มันอาจจะกลายเป็นลายวน ๆ อย่างอื่น"

ดังนั้น จึงควรใช้ลายก้นหอยผสมกับสีแดง/ลายก้นหอยร่วมกับรูปทรงเครื่องปั้นดินเผา เพื่อไม่ให้ตีความเป็นอื่นนอกจากสัญลักษณ์ "บ้านเชียง"

๒.๒ การเข้ารหัสสัญลักษณ์ "บ้านเชียง" เป็นดัชนีโยงคู่ความสัมพันธ์กับแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง บนป้ายชี้ทางสถานที่ทั่วไปจากแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง

ป้ายชี้ทางสถานที่ทั่วไปจากแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง ที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจำนวน ๘ ป้าย (ป้ายที่ ๔.๓๕-๔๒) ดังนี้

ป้ายที่ ๔.๓๕ - ๔.๓๙ ป้ายชี้ทางบึงนาคำ สถานีอนามัยตำบลบ้านเชียง สกลนคร บ้านพวนรับเสด็จ และ หลุมโบราณคดีวัดโพธิ์ศรีโน

ป้ายที่ ๔.๔๐ - ๔.๔๒ ป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ บ้านเชียง รร.บ้านเชียงประชาเขต และ วัดสระแก้ว

การเข้ารหัสป้ายที่ ๔.๓๕-๔.๔๒ นั้น นอกจากสัญลักษณ์ "บ้านเชียง" แล้ว ยังประกอบด้วย ดัชนี และสัญลักษณ์ ดังนี้

ป้ายทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า เป็นสัญลักษณ์ของป้ายแนะนำข้อมูลตามมาตรฐานป้ายจราจรทั่วไป

ชื่อประเภทสถานที่ต่อท้ายด้วยชื่อเฉพาะ เป็นสัญลักษณ์ของสถานที่นั้น ๆ รหัสคือ
ไวยากรณ์ภาษา

เครื่องหมายลูกศร เป็นดัชนีชี้ทิศทางจากป้ายไปยังสถานที่ที่ปรากฏชื่อบนป้าย

การจัดองค์ประกอบ (layout) แบบวางเคียงกันตามแนวนอนจากซ้ายไปขวา เป็นดัชนี
บังคับทิศทางการเชื่อมต่อดัชนีชี้ทิศทางกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อสถานที่ รหัสคือความรู้ทาง
ไวยากรณ์ภาษาที่อ่านจากซ้ายไปขวา และการจัดองค์ประกอบแบบวางซ้อนทับ (superimpose)
เป็นดัชนีบังคับทิศทางการเข้ารหัสให้เชื่อมต่อภาพคล้ายลายกันหอยของเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง
ที่เป็นพื้นหลัง กับ เครื่องหมายลูกศรและชื่อสถานที่ที่วางซ้อนทับให้เกิดเป็นสาร

สถานที่ (place) ติดตั้งบนถนนภายในแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง เป็นดัชนีโยงคู่ความ
สัมพันธ์ภาพคล้ายลายกันหอยกับแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง และแสดงถึงความมีอยู่ของสถานที่
ตามชื่อที่ปรากฏบนป้าย

เมื่อพิจารณาการเข้ารหัสสัญลักษณ์ "บ้านเชียง" จากป้ายที่ ๔.๓๕-๔.๔๒ พบว่าป้ายเป็น
รหัสที่เปิดให้ตีความ ดังนั้น จึงต้องใช้ควบคู่ไปกับชื่อประเภทสถานที่และชื่อเฉพาะ เพื่อปิดให้
ตีความเป็นป้ายสถานที่ทั่วไป โดยเข้ารหัสด้วยการจัดองค์ประกอบภาพคล้ายลายกันหอย
เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเป็นพื้นหลัง วางซ้อนทับด้วยดัชนีและไวยากรณ์ภาษาด้วยการวางเคียง
กันจากซ้ายไปขวา เพื่อเชื่อมต่อรหัสตามลำดับจากซ้ายไปขวา กับพื้นหลังให้เกิดเป็นสาร

โดยเมื่อเชื่อมต่อกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่ "พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ"
ต่อท้ายด้วยชื่อเฉพาะ "บ้านเชียง" (ป้ายที่ ๔.๔๑) ภาพคล้ายลายกันหอยทำหน้าที่เกี่ยวพันภาษา
ให้กระจ่างชัดว่าเป็นสถานที่จัดแสดงเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง และเมื่อเชื่อมต่อกับไวยากรณ์
ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่อื่น ได้แก่ "บึงนาคำ" (ป้ายที่ ๔.๓๕) "สถานีอนามัยตำบลบ้านเชียง"
(ป้ายที่ ๔.๓๖) "สกลนคร" (ป้ายที่ ๔.๓๗) "บ้านพวนรับเสด็จ" (ป้ายที่ ๔.๓๘) "หลุมโบราณคดีวัด
โพธิ์ศรีโนน" (ป้ายที่ ๔.๓๙) โรงเรียนบ้านเชียงประชาเขต (ป้ายที่ ๔.๔๑) วัดสระแก้ว (ป้ายที่ ๔.๔๒)
สามารถเชื่อมต่อโดยไม่ปิดให้ตีความเป็นสถานที่ที่จัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งโบราณคดี/
เครื่องปั้นดินเผาดังเช่นการเข้ารหัสเป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑสถานป้ายชี้
ทางทั่วประเทศดังกล่าวถึงในข้อ ๑ โดยมีผลสรุปดังตารางที่ ๔.๗

ตารางที่ ๔.๗ สรุปการเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นดัชนีโยงคู่ความสัมพันธ์กับแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง บนป้ายชี้ทางสถานที่ทั่วไปจากแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง

ป้ายชี้ทาง	การเข้ารหัส	สถานที่ (แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง)	
		ผูกติด	ไม่ผูกติด
บึงนาค่า	เปิดให้ตีความเป็นป้ายชี้ทางบึงนาค่าจากแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง	ผูกติดกับแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง	
สถานีอนามัยตำบลบ้านเชียง	เปิดให้ตีความเป็นป้ายชี้ทางสถานีอนามัยตำบลบ้านเชียงจากแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง	ผูกติดกับแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง	
สกลนคร	เปิดให้ตีความเป็นป้ายชี้ทางสกลนครจากแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง	ผูกติดกับแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง	
บ้านพวนรับเสด็จ	เปิดให้ตีความเป็นป้ายชี้ทางบ้านพวนรับเสด็จจากแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง	ผูกติดกับแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง	
หลุมโบราณคดีวัดโพธิ์ศรีโน	เปิดให้ตีความเป็นป้ายชี้ทางหลุมโบราณคดีวัดโพธิ์ศรีโนจากแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง	ผูกติดกับแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง	
โรงเรียนบ้านเชียงประชาเขต	เปิดให้ตีความเป็นป้ายชี้ทางโรงเรียนบ้านเชียงประชาเขตจากแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง	ผูกติดกับแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง	
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบ้านเชียง	เปิดให้ตีความเป็นป้ายชี้ทางพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบ้านเชียงจากแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง	ผูกติดกับแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง	
วัดสระแก้ว	เปิดให้ตีความเป็นป้ายชี้ทางวัดสระแก้วจากแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง	ผูกติดกับแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง	

อันเป็นสารที่ต้องการความรู้จากการเป็นสมาชิกในกลุ่มวัฒนธรรมที่เคยเห็น เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงจนจดจำลักษณะเฉพาะตัวของเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงคือลายก้นหอยได้ และความรู้เกี่ยวกับประเภทสถานที่ค้นพบซึ่งเป็นความรู้ทั่วไปในวัฒนธรรมไทย และเป็นความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวสำคัญในภาคอีสานของไทย มิใช่ความรู้เฉพาะทางดังเช่นการเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์ดังกล่าวถึงในข้อ ๑

อย่างไรก็ตาม จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า การเข้ารหัสป้ายที่ ๔.๓๕-๔.๓๙ รวม ๕ ป้ายเป็นชุดเดียวกัน กอปรกับใช้ตัวอักษรเล็ก แม้จะติดตั้งในหมู่บ้านที่ใช้ความเร็วต่ำกว่าความเร็วปกติ เป็นบริบทที่ทำให้ไม่สามารถอ่านได้ทันทั้ง ๕ ป้าย ซึ่งเมื่อพิจารณาร่วมกับแนวคิดในการจัดทำป้ายเป็นแบบป้ายถนนกึ่งคนเดินเท้า โดยนายชญา ปัญญาสุข ให้แนวคิดในการออกแบบว่า

“เนื่องจากเป็นป้ายที่ติดตั้งในเขตหมู่บ้าน ที่ใช้ความเร็วค่อนข้างต่ำ ในการออกแบบจึงใช้หลักการออกแบบภูมิทัศน์มากกว่าที่จะใช้มาตรฐานทางหลวง ..มัน กิ่ง ๆ จะเป็นป้ายคนเดินเท้า..”

จึงเห็นว่า ป้ายชี้ทางแบบรวม ๕ ป้ายในชุดเดียวกัน เหมาะสำหรับป้ายสำหรับคนเดินเท้า มากกว่าจะเป็นป้ายสำหรับรถยนต์ โดยการเข้ารหัสเป็นป้ายรวม ๓ ป้ายแบบป้ายที่ ๔.๔๐-๔.๔๒ จะเกิดประสิทธิผลสำหรับป้ายชี้ทางสำหรับรถยนต์มากกว่าเป็นป้ายรวม ๕ ป้าย

จากที่กล่าวมาในบทที่ ๔ สรุปได้ว่าสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” ในฐานะสื่อสาธารณะ มีลักษณะเป็นภาพผสมดัชนี คือเป็นภาพเพราะเหมือน/คล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอย เป็นดัชนีเพราะเมื่อเห็นลายก้นหอยบนเครื่องปั้นดินเผา ทำให้นึกโยงคู่ความสัมพันธ์กับเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง สถานที่ค้นพบคือแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง และสัญลักษณ์ของเครื่องปั้นดินเผาโบราณ โดยภาพคล้ายลายก้นหอยของเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเป็นรหัสที่เปิดให้ตีความ จึงต้องใช้ร่วมกับภาพเหมือนเครื่องปั้นดินเผาเพื่อเปิดให้ตีความเป็นสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” แม้จะเป็นลายก้นหอยประยุกต์ก็ตาม

การเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” ให้สื่อสารกับสาธารณชนได้ ทำได้ด้วยการเปลี่ยนหน้าที่จากสื่อพิธีกรรมเป็นสื่อในชีวิตประจำวันคือป้ายชี้ทาง ด้วยการอุปลักษณะภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอยกับเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอย เพื่อเป็นตัวแทนแบบอนุนามนัยคือโยงคู่ความสัมพันธ์กับสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์ที่จัดแสดงโบราณวัตถุทางโบราณคดี และ แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง

ทั้งนี้ ป้ายเป็นรหัสที่เปิดให้ตีความ จึงต้องใช้ควบคู่ไปด้วยกันกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่เพื่อไม่ให้ตีความเป็นอื่น ด้วยการจัดองค์ประกอบแบบวางเคียงกันและการวางซ้อนกันเพื่อเชื่อมต่องานตามลำดับจากบนลงล่างและจากซ้ายไปขวาให้เกิดเป็นสาร โดยต้องคำนึงถึงรหัสของสื่อและบริบทสถานที่เพราะป้ายเป็นสื่อที่ผูกติดกับสถานที่ขึ้นอยู่กับการใช้ที่ไหน

อันทำให้เกิดเป็นสารที่เกือหนุนกันของรหัสเชิงเสมือนและรหัสเชิงตรรกะตามแนวคิดของ Wilden คือภาพคล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายก้นหอยและไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่และการจัดลำดับตำแหน่งจากบนลงล่างและซ้ายไปขวา ด้วยการเป็นภาษาที่พูดถึงอีกภาษาหนึ่ง (metalanguage) จึงจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับรหัสของภาพและภาษาจึงจะเข้าใจสารได้ตามแนวคิดของ Ashwin

ในบทต่อไป จะวิเคราะห์การเข้ารหัสสัญลักษณ์ “บ้านเชียง” เป็นสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์บนป้ายประวัติการจัดแสดงสถานที่ท่องเที่ยว โดยใช้ควบคู่กับชื่อและข้อความบรรยายว่าจะมีวิธีการเข้ารหัสและเป็นสารที่มีลักษณะเหมือนหรือต่างจากการเป็นสัญลักษณ์บนป้ายชี้ทางหรือไม่ อย่างไร